

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Compendiosa Praxis Beneficiaria

Nicolarts, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1658

Dvbivm I. Quænam Beneficia Ecclesiastica vigore Concordatorum Summo Pontifici, & respectivè Ordinariis sint reservata?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61991](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61991)

TITULUS I.
De Beneficiis Ecclesiasticis in ge-
nere, sub Concordatis Germa-
niæ comprehensis.

D V B I V M I.

*Quenam Beneficia Ecclesiastica vigore Concordan-
torum Summo Pontifici, & respectivè Or-
dinaris sint reservata?*

Concordata renovant reservationes Constitutionum Execrabilis & Ad regiam. §. I. **R**esolvendo huius dubij resolutione, & pleniori Concordatorum intelligentia, notandum est in primis Pontificem in iisdem renovare, ac dispositioni suæ omninò reservare beneficia vacantia per Constitutiones *Execrabilis*, & *Ad Regimen*, cum modificationibus ibidem expressis, quibus ne diutiùs immorer, Lectorem remitto ad commentaria q. Joannis à Chokier Vicarij in Spiritualibus Generalis Leodiensis, viri de re Literaria optimè meriti, ad reg. 1. cancell. sub num. 23. & seq. & Barbof. de off. & potest. Episc. par. 3. alleg. 57. num. 63 & seq.

Statuunt electos intra certum tempus Sede Apostolica esse confirmandos. §. 2. Notandum secundò, in dictis Concordatis statui, quod in Metropolitanis & Cathedralibus Ecclesijs, etiam in immediatè non subiectis Sedi Apostolicæ, & in Monasterijs immediatè subiectis fiant canonicæ electiones, quæ ad dictam Sedem pro obrinenda confirmatione deferantur intra tempus constitutum per constitutionem NICOLAI III. incip. *Cupientes &c.* alioquin ad eandem Apostolicam Sedem electiones.

ctiones devolvantur : & si dictæ electiones minùs canonicæ fuerint, de ijs per S. Sedem providebitur ; & si canonicæ fuerint, per eandem confirmabuntur, nisi ex rationabili & evidenti causa de digniori & utiliori persona ex consilio Cardinalium duxerit providendum : at in Monasterijs dictæ Sedi immediatè non subiectis, & alijs beneficijs regularibus, super quibus pro confirmatione, vel provisione ad dictam S. Sedem non consuevit haberi recursus, electi, vel providendi ad Curiam Romanam pro confirmatione, vel provisione venire non tenebuntur. De monasterijs verò Monialium eadem S. Sedes non disponet, nisi sint exempta, & tunc per commissionem ad partes.

§. 3. Omissis ergò reservationibus per *extravag. Execrabilis. & ad Regimen.* pro quarum cognitione sufficit Lectorem remississe ad Auctores *suprà* §. 1. citatos, ad speciales Concordatorum Germaniæ reservationes accedamus. *Respondeo primo*, per Concordata Germaniæ Papæ expressè reservari provisiones Ecclesiarum Metropolitanarum & Cathedralium, etiam immediatè non subiectarum Sedi Apostolicæ, ac Monasteriorum eidem immediatè subiectorum ; ubi nimirum de ijs electiones non fuerunt factæ canonicæ, aut canonicæ factæ intratempus per Constitutionem NICOLAI PAPÆ III. c. *cupientes. 16. de praben. in 6.* non fuerunt ad eandem Sedem Apostolicam pro confirmatione obtinenda delatæ : eâ enim sanctione statutum est, ut intra unum mensem post consensum, vel noticiam electionis, ipsemet electus per se, vel si legitime sit impeditus, per procuratorem ad eandem Apostolicam iter arripiat, & ad illud conficiendum tantum temporis sumat, quantum necesse fuerit pro locorum intervallo. *d. c. cupientes. iuncto c. si postquam 33. de elect. in 6. Vallensis in paratit. iur. Canon. lib. 1. tit. 6. §. 7. num. 4.*

*Electio-
Ecclesia-
rum Me-
tropolita-
narum &
Cathedralium, ac
Monasterio-
rum non
canonicæ,
vel in tē-
pore ad Se-
dem Apo-
stolicam nō
delatæ, ad
eandem de-
volvuntur.*

§. 4. Ut autem electiones dicantur canonicæ, omninò observanda est forma in c. *quia propter. 42. de elect.* præscripta, scilicet, ut fiant uno ex quatuor modis subsequentibus. Primus est via *scrutini*, quo præsentibus omnibus, qui debent, volunt & possunt interesse, tres de collegio fide digni eligitur, qui

*Forma ele-
ctionis can-
onicæ.*

tur, qui cunctorum suffragia secretè & sigillatim diligenter exquirant, & in scriptis redacta mox publicent in communi: quâ publicatione factâ, nullius mutatio admittitur, *c. publicatio. 58. de elect.* Sed ex suffragiorum collatione is unus eligitur, in quem omnes, vel maior & sanior pars consenserit, Estq; hæc electio per unum aliquem vice omnium pronuncianda, ut eo significetur electionem unicam & communem esse *c. sicut. 21. de elect. in 6.* forma autem pronunciandi hæc esse potest per eum, cui Capitulum commiserit. *Ego talem nomine meo & Capituli eligo. arg. c. 4. de sent. & re iudic. Canisius in sum. iuris Canon. lib. 1. tit. 11. de elect.* Altera via est *compromissi*, quando ij, quorum est eligere, compromittunt in unum, vel plures viros idoneos, qui vice omnium eligant, & Ecclesiæ viduatæ provideant de pastore *c. si compromissarius. 37. de elect. in 6. & c. cum in veteri. 52. x. cod. tit.* Et in eum, qui electus fuit, omnes consentire, & si idoneus sit, recipere tenentur *d. c. quia propter. 42. iuncto c. causam qua. 8. de elect.* Idem autem pronunciandi modus in electione per compromissum observatur, qui in scrutinio. v. g. *Ego compromissarius talem eligo. Canisius loco cit.* Tertia per quasi inspirationem Divinam, seu viam spiritus sancti, dum ab omnibus fit electio unanimiter, quasi conspirante consensu, *d. c. quia propter.* Quibus rectè additur quartus eligendi modus, *mixtus* videlicet ex scrutinio & compromisso, communiter receptus. *Canisius in sum. iur. Canon. lib. 1. tit. 11. de elect. Vallensis loco præcit. §. 4. sub num. 4.* puta, si ita compromissum sit, ut compromissarij, sive unus, sive plures secretè & sigillatim singulorum vota exquirant, illumq; eligant, in quem maior & sanior pars Capituli consenserit. Pronunciatio autem eodem modo hic fit, sicut in scrutinio *Canisius loco cit. Vallensis supra §. 4. n. 4.* Aliter autem facta electio est nulla, ac potestas providendi devolvitur ad summum Pontificem, uti frquentiùs decisum est à Rota Romana magistralibus sanè decisionibus coram Rev^{mo}. D. Decano Coccino. 9. Julij 1621. in una *Messen. Monasterij. & in altera Treviren. Abbatia S. Maximini.*

20. Novembris 1624. Item in eadem 24. Januarij 1625. quarum duas postremas, quia elegantissimæ & doctissimæ sunt, pro Lectoris noticia hic subjunxi.

DECISIO ROTALIS

In una Treviren. Abbatia S. Maximini
coram Rev^{mo}. D. Decano Coccino.
Mercurij die 20. Novem-
bris 1624.

N. 1. **P**etitum fuit, ut Sanctissimus Dominus Noster confirmaret electionem Abbatis, quæ nisi valida sit, confirmari non debet. *c. nihil. 44. §. ceterum. de elect.* Imò si est nulla, ob non servatam formam *c. quia propter. 42. de elect.* potestas providendi devoluta est ad Sedem Apostolicam, tam vigore iuris communis, ut est *text. expressus in c. quamquam. 18. de elect. in 6. Romani. conf. 332. num. 11.* quam vigore Concordatorum & compactatorum Germaniæ. Idèò sanctissimus Dominus Noster mandavit, ut in Rota videretur, an constet de valida electione, quæ veniat confirmanda; & resolutio penderet principaliter ex eo, an fuerit servata forma *c. quia propter. 42. de elect.* quod habet locum in electione etiam Abbatum, ut colligitur ex dicto *text. in verbo. Ecclesia viduata. iuncto text. in c. ne pro defectu. 41. tit. eod. & in c. indemnitatibus. 43. §. sanè. cum §. §. seq. de elect. in 6. 10. And. in d. c. quia propter. num. 59. ubi de communi. Bellam. ibid. num. 3. in princ. Imol. n. 3. ubi de communi. Rot. decis. 5. in princ. iuncto. n. 2. de elect. in nov. cum pluribus allegatis in causa Meten. Monasterij. 5. Julij 1621 coram me. quibus potest addi Cucch. in sit. maior. lib. 4. tit. de elect. n. 279. in fin. Canis. de elect. §. & hac de Episc. Iodoc. Lorich. in thesaur. utriusque Theolog. in verb. electio in forma scrutinij. vers. octavo hæc forma. Et forma, quæ traditur in d. c. quia propter. est præcisè servanda, cum habeat decretum irritans, ibi, *electio aliter facta non valeat*, quæ verba dictum decretum important. *l. non dubium. C. de legit. l. stipulatio. ff. de verbor. oblig. 10. Salas de leg. q. 96. tract. 14. disput. 16. sect. 11. n. 29. Alex. conf. 41. num. 13. & 14. lib. 5. Socin. sen. conf. 87. n. 6. vers. confirmatur. lib. 3. Ias. conf. 85. n. 8. & 9. lib. 3. & in puncto d. c. quia propter. dicunt glos. & DD. in d. Meten.**

An electio
Abbatis
non servata
formâ
c. quia
propter.
valeat?

Meten. allegat. Compost. n. 20. vers. nunquid de ista. Io. Andr. n. 37. in verb. non valeat. Innoc. n. 6. eodem verbo. Gulielm. Mandagst. de elect. c. 22. Roman. conf. 332. n. 12.

Resolvi-
tur nega-
tivè.

II. Et Domini negotio maturè discussò, cùm una tantùm pars informaret, censuerunt non constare de valida electione, quæ debeat confirmari. Cùm enim in *d. c. quia propter*. dentur tres formulæ electionis, per *scrutinium* scilicet, *compromissum*, & *quasi inspirationem*, quæ ultima verè non est formula, ut notant DD. *ibidem*. & fuerit electa forma *scutiniij*, non fuit servata forma in *d. c. quia propter*. præscripta. Primò, quia ibi disponitur, quod assumantur tres de Collegio fide digni, qui secretè & sigillatim vota cunctorum diligenter exquirant, & in hoc casu fuerunt assumpti tres quidem de Collegio, & tres extra Collegium; unde electio in duobus peccat, ac proinde remanet nulla. Primò, quia fuerunt electi sex, & tamen non debent esse plures quàm tres. Secundò, quia fuerunt electi tres extra Collegium, utrumque enim est contra formam substantialem illius *c. quia propter*. ut probatur ex *text. claro in c. Ecclesia vestra. il. 2. 57. §. denique. de elect.* Vbi est expressum, quod clausula illa posita in *d. c. quia propter*. dum post requisita ad electionem legitimè faciendam subiungitur, *electio aliter facta non valeat &c.* refertur ad ea omnia quæ attentantur contra formam electionis repertam solùm à *d. c. quia propter*. in Concilio generali, non autem ad alia ibi narrata, quæ ad electionem faciendam reperta sunt ab alijs etiam Canonibus, quibus tamen omissis, illi Canones non invalidant electionem; hoc verò, quod scilicet tres de Collegio, & non plures debeant esse scrutatores, statutum est solummodo ab ipso Concilio generali in *d. c. quia propter*. non autem ab alio Canone: igitur electio omisâ istâ formâ, est nulla, cùm illa clausula *aliàs electio facta non valeat*, posita in fine *d. c.* ad dictam formulam à Concilio generali introductam referatur; ut bene dictum *text. in c. Ecclesia vestra*. ponderat *Roman. conf. 332. n. 12.* ad quod nullus alius, quem ego viderim, animadvertit.

Nec plures
debent esse
scrutato-
res, quàm
tres.

III. Et quod etiam scrutatores debeant esse tres, & non plures, aliàs electio non valeat, est communis & indubitata sententia, *Abb. in d. c. quia propter. n. 13. vers. tertium substantiale. ubi de communi. Imol. n. 7. Innoc. n. 4. Bald. n. 31. Io. Andr. n. 9. vers. assumantur*, dum vult, quod substantialem *c. quia propter*. incipiant à verbo *assumantur* *Butr. n. 22. vers. dicitur sextò. Hostien. in sum. §. qualiter facienda. vers. sed verba Concilij. Bais. de elect. p. 3. c. 23. ubi de communi. Bertrand. conf. 187. n. 1. ubi etiam de communi.* & quod ab hac opinione non sit recedendum in consulendo, neque iudicando, *Rebuff. super Concord. in tit. de reg. ad Pralat. nomin. facien. §. ult. verb. formam. vers. tres. ubi de communi. Franc. Marc. decis. 1201. ubi pariter de communi. Ioan. de Friburg. in sum. tit. de elect. q. 7. col. 2. vers. assumantur. Sylvest. in sum. verb. elect*

2. n. 12

2. n. 12. vers. tertium de communi Ang. in sum. eod. verb. n. 26. Tabien. in verb. elect. 1. n. 20. vers. secundum quod. Rosell. eod. verb. col. 5. vers. quot sunt formæ. Azor. In-
stit. moral. p. 2. lib. 6. c. 14. col. 7. vers. undecimò quaritur. Rodrig. in sum. c. 2. de
elect. col. 3. ubi de communi aliàs cap. 102. Iodoc Lorich. in thesau. utriusque Theo-
log. in verb. electio. in forma prima Scrutini. vers. secundò ut ipsi eligant. & ratio
huius sententiæ est, ut tres faciliùs conveniant, & fideliùs negotium tra-
ctent. Hostien. in sum. Petr. de Bais. Butr. & Bertrand. locis jam allegatis.

IV. Et quod etiam dicti tres Scrutatores debeant esse de Collegio, *Et quidem
de Collegio.* aliàs electio sit nulla, est pariter communis opinio. Abb. in d. c. quia propter.
n. 13. vers. quartum substantiale. Imol. n. 8. ubi de communi. 10. Andr. n. 11. Butr.
n. 22. vers. dicitur septimò. Hostien. n. 25. & 43. Card. n. 3. q. 12. Compost. n. 5 in fin.
vers. de Collegio. Anchar. col. 2. vers. circa hoc. Goffred. in sum. de elect. n. 7. Hostien.
in sum. eod. tit. §. qualiter faciendâ. col. 4. vers. de Collegio. Roman. conf. 312. n. 12.
ubi de communi. Rebuff. loco præfato, vers. quartò requiritur. Bais. de elect. part. 3. c.
24. Franc. Marc. d. decis. 1201. in fin. Sylvest. in sum. Ang. 10. de Fridburg. Tabien. Ro-
sell. Azor. Iodoc. Lorich. locis suprà allegatis. Et ratio huius dicti est, quia præ-
sumitur eos, qui sunt de Collegio, fideliùs tractaturos electionem, & non
est honestum, ut qui sunt extra Collegium, sciant conscientiam illorum
de Collegio. Hostien. Imol. Bais. & Rebuff. suprà citatis locis.

V. Et quamvis secundum aliquos substantialia formæ c. quia propter. *Explicatur
dictum
c. quia
propter.* non incipiant à verbis illis assumantur tres de Collegio, sed à verbis im-
mediatè sequentibus, qui secretè & sigillatim vota cunctorum diligenter ex-
quirant, prout gloss. in d. c. quia propter. in verb. sanior. in fine. & fuit opinio
Vincentii. & Tancredi. Mandagot. de elect. c. 23. in verb. irritari. ubi, quod in
Curia fuit confirmata electio Abbatis Tullen. licet in ea fuerint electi sex
Scrutatores, tres scilicet de Collegio, & tres extra Collegium, quem etiam
refert Card. in d. c. quia propter. n. 13. q. 12. vers. Et juxta Mandagotum. & hanc
opinionem esse in Curia receptam dicunt, licet ipsi contrarium expres-
sè teneant, Hostien. in sum. de elect. §. qualiter faciendâ. col. 4. vers. assumendo.
Goffr. in sum. n. 7. 10. de Fridburg. in sum. tit. de elect. q. 7. col. 2. vers. assumantur.
Ioan. Andr. in d. c. quia propter. n. 9. in verb. assumantur. Prædicta tamen opi-
nio Glossæ non est vera, ut patet ex supradictis, & bene dicunt DD. modò
allegati, neque probatur, quod sit recepta in Curia, quia non est creden-
dum Doctori de receptione attestanti, prout nec creditur de consuetu-
dine attestanti. Mohed. decis. 2. & 3. de consuetud. & est ratio, quia consuetu-
do est quid facti, & quod tunc fuit, potest hodie non esse: per quam ra-
tionem semper meo tempore Rota reprobavit opinionem illorum, qui
tenent, quod credatur Doctori testanti de consuetudine, quando est ver-
satus in illo foro. Eoq; magis non est credendum dictis Doctores,
quia hoc dictum non videtur congruum, cum fere omnes prædicti Do-
ctores

Electores videantur moveri ex prædicta confirmatione electionis, in qua fuerunt adhibiti sex scrutatores, quæ quidem electio, ut rectè Rota advertit in *d. causa Meten. Monasterii. 5. Julii. 1621.* per summum Pontificem potuit confirmari ex gratia, non autem ex eo, quod electionem censuerit validam; nec prædicta electio adhibitis sex scrutatoribus potuit sustineri, prout nec ista, ex regula, quod utile per inutile non vitiatur *c. utile. de reg. jur. in 6.* quia ista regula non habet locum, quando aliquid inducitur pro forma substantiali, prout est, quod tres tantum eligantur scrutatores de Collegio, quia cum forma sit individua, utile per inutile vitiatur. *Dec. conf. 532. n. 5. Mandos. de communi. reg. 27. q. 24. n. 10. Matien. in l. 1. tit. 4. lib. 5. gloss. 4. n. 9. Becc. conf. 12. n. 30. Guttier. canon. qq. lib. 2. c. 15. n. 11. 4. Rota decis. 472. n. 9. par. 1. & in terminis electionis Roman. conf. 66. n. 2. usque ad finem. ubi, quod stante statuto, ut electio fiat ad annum, & non ultra, & si contra fiat, sit nulla: electio facta per triennium est nulla in totum, quia illa verba dant formam electioni, quæ facit eam individua. & ibi Add. in litera C. quem sequitur Alciat. in l. 1. §. sed si mihi. n. 13. ff. de verb. oblig. & Garz. de beneficio. part. 2. c. 1. n. 59. & optimè ad rem idem Alciat. loco cit. n. 11. & 12. ubi ex *c. Massana. de elect.* dicit, quod si interveniant in electione Laici, & Clerici, electio est nulla in totum, ea ratione, quia non est servata forma, cum lex de forma introduxerit, ut Laici non interveniant in electionibus, ut tenent *Card. & Imol. in d. c. Massana.**

*Nec suffragatur
contraria
consuetudo.*

VI. Neque prædictis resistit, quod de consuetudine potest introduci, ut aliqui extra Collegium interveniant in electione, *Specul. de elect. §. 1. n. 12. Card. in c. quia propter. q. 12. in princ. Bertach. de Episc. lib. 1. part. 3. q. 5. n. 4.* quem refert, & sequitur *Boer. ad Mandagor. de elect. c. 23. lit. R. vers. adde, quæ tales possunt eligi scrutatores. Card. & specul. ubi supra.* Quia quicquid sit de hac opinione, procedit, quando illi extra Collegium de consuetudine legitime præscripta habent vocem; tunc enim, ut considerat *Cardin. loco prædicto*, hi dicuntur de Collegio eligentium. In proposito autem nullibi probatur, quod tres scrutatores extra de consuetudine debeant interesse electioni, & si probaretur ista consuetudo, non relevaret, quia aperte constat, quod hi ex consuetudine non sunt de Collegio eligentium, cum in electione vocem minimè dederint. Si verò prætendatur, quod de consuetudine possint eligi sex scrutatores, tres de Collegio, & tres extra Collegium; hoc etiam probato, nihil efficeret; quia esset consuetudo contra dispositionem *d. c. quia propter*; quod cum habeat decretum irritans, tollit omnem consuetudinem in contrarium, ut in puncto illius text. dicit *Boer. decis. 1. n. 49. & 50.* & hoc est regulare in omni lege, & canone habente decretum irritans *c. quod super his. 5. in fin. de consanguin. & affinit. c. super eo. 2. in princ. de cognat. Spirit. Covar. par. 4. c. 6. §. 10. num. 35. & seq. Lriedan. de Liber. Christian.*

Christian. lib. 1. c. 16. col. ult. vers. Et hinc jam consideranda. & confirmatur, quia lex irritans facit personam incapacem, quando circa illam versatur, & consuetudo non potest tollere incapacitatem, Dec. in c. novit. de judic. n. 84. Felin. & Aym. quos allegat. Suar. de legibus. lib. 7. c. 19. num. 13. in fin. & quavis ipse n. 14. hanc sententiam non probet, dum tenet, quod lex irritans aliquâ ratione honestâ possit esse abrogabilis per consuetudinem; tamen quicquid sit de hac opinione, quatenus etiam esset vera, in casu isto nihil prodesset, quia ut idem Suarez declarat n. 16. & 17. procederet, si universaliter in toto orbe per consuetudinem contrariam cum requisitis lex esset abrogata, quod in casu isto videtur improbable; secus autem, quando in certo loco servatur contra id, quod in lege habente decretum irritans disponitur; ista enim est præscriptio, quæ introduci non potest, obstante decreto irritanti, quia cum lex generaliter non sit abrogata, remanet in suo robore; neque hinc repetendum est, quod aliàs dicebatur in d. causa Meten. coram me, quod videlicet non agatur de præscribenda lege, sed communi Doctorum sententia, quia imò de præscribenda lege agitur; nam licet aliqui DD. interpretentur substantialia c. quia propter. incipere ibi, qui secretè inquirant. nihilominus communis intellectus illius text. est, quod substantialia incipiant à verbo assumantur, & hoc in aliis iuribus declaratur, scilicet in d. c. Ecclesia vestra. il. 2. 57. de elect. ut supra relatum est: & sic agitur de præscribendo contra jus, non autem contra communem sententiam, quæ communis sententia versatur solum circa interpretationem illius text. Suarez de legibus. lib. 6. c. 1. n. 5. vers. de hac igitur interpretatione.

VII. Secundò principaliter constat de nullitate electionis, quia dicti tres Scrutatores extra Collegium scrutati sunt votum Fratris Antonii primi Scrutatoris de Collegio, & secundo loco præsentem dicto Antonio, votum Matthie secundi Scrutatoris, ac tertio loco præsentem Antonio & Matthie, votum Valentini tertii Scrutatoris; unde Scrutatio Antonii & Matthie corrui, quia etsi aliqui velint, quod eligatur quartus Scrutator, qui unâ cum Notario scrutetur Scrutatores; rectius tamen & communiter servatur, quod duo ex eis tertium scrutentur; & sic duo ex Scrutatoribus debebant Antonium scrutari, & duo Matthiam, quod minimè servatum fuit, ita Abb. d. c. quia propter. n. 9. vers. quartò quaritur. Innoc. in verb. cunctorum. num. 6. Hostien. num. 43. vers. sed quis inquiret. 10. Andr. n. 18. Butr. n. 26. Compostell. n. 6. Bais. de elect. part. 3. c. 26. n. 8. 10. Fridburg. in sum. de elect. q. 7. col. 2. ante fin. vers. Et puto. Rosell. in sum. verb. electio. 1. col. 5. vers. quot sunt. Rodrig. qq. reg. tom. 2. q. 52. art. 3. vers. in princ. & sic non fuit servata forma c. quia propter. quia modus prædictus scrutandi est secundum formam d. text. ibi, vota singulorum diligenter exquirant, Hostien. in d. c. quia propter. num. 3.

Duo Scrutatores debent tertium scrutari.

in verb. cunctorum, & sufficit quod forma deficiat in his duobus votis, cum satis esset, quod etiam in uno non fuisset servata, ut electio corrueret, ut fuit opinio Vincentii, quem refert & sequitur Bellam. in d. c. quia propter. §. nisi forte. vers. Tertio quero. Et ratio est, quia in parte relinquitur forma, quæ est indivisibilis Garz. de benef. part. 5. c. 4. n. 148. qui loquitur, quando etiam defectus est in uno voto; & quod magis est, nec ille unus, in quo notatur defectus, potest postea assentire, quia cum electio fuerit nulla, non potest ratificari. Compostell in d. c. quia propter. n. 29. Bellam. loco citato.

*Ismet
autem ex-
quirere vo-
ta eligen-
tium.*

VIII. Tertio principaliter electio fuit nulla, quia ipsi Scrutatores extra Collegium scrutati sunt, solum assidentibus Scrutatoribus de Collegio, ut patet ex instrumento confirmationis transmissio Sanctissimo D. N. in quo sic habetur, Petrus Abbas Epternacen. Suffraganeus Treviren. & Abbas ad S. Matthiam (qui sunt Scrutatores electi extra Collegium) in presentia Notarii inscripti, primo votum Fratris Antonii Scrutatoris, deinde in presentia iam dicti Antonii votum Matthie Scrutatoris, tertio ipso quoque Matthia presente votum Valentini, qui sunt tres Scrutatores electi de Collegio: & postea sublequitur, assidentibus iam dictis Scrutatoribus, Venerabilis Patris Michaelis Prioris, & postea singulorum in ordine sequentium vota prestita, ab unoquoque primitus iuramento consueto prestito, inquisiverunt, audiverunt, & exceperunt, &c. Et sic Scrutatores extra Collegium sunt illi, qui scrutati sunt vota, assidentibus solum Scrutatoribus de Collegio, atque ita contra formam c. quia propter. ubi expresse disponitur, quod tres Scrutatores de Collegio vota omnium diligenter exquirant, quod verbum exquirant importat, ut ex se, & proprio ore exquirant; imò adhibitis quibuidam verbis adhortatoriis, quæ tamen non possunt dici de substantia, prout de substantia est, quod ipsi exquirant, specul. de elect. §. 1. n. 17. quem sequuntur Bertach. de Episc. lib. 2. p. 1. n. 2. Butr. in c. quia propter. n. 25. Abb. n. 5. vers. nota tertio. Hostien. n. 39. Innoc. n. 6. quod non fecerunt Scrutatores de Collegio. Aliud nempe est facere, aliud assidere, l. 1. ff. de offic. Assess. & aliud est facere, aliud est esse presentem actui per alium explicato, Bart. in l. omnium. n. 5. per illum text. & ibi Bald. n. 9. Alex. n. 9. Bart. in l. Modestinus. n. 3. ff. de donat. Bald. in l. illud. sub n. 4. C. de Sac. Eccles.

*Quæ dan-
da sunt
scripto.*

IX. Quarta etiam principalis nullitas ex verbis supra ponderatis resultat, quia ut ex illis patet, vota non fuerunt redacta in scriptis, contra formam text. in d. c. quia propter. ibi, & in scriptis redacta. Abb. ibidem. num. 6. Butr. n. 27. 10. Andr. n. 19. Hostien. n. 31. ubi ait expresse, quod aliter non servatur forma. Innoc. n. 6. Imol. n. 5. in fin. vers. in gloss. redacta. Vbi, quod hoc requiritur, quia melius constat de voto per scripturam, hoc est, ne memoria Scrutatorum pereat. Innoc. ibid. Anchar. ante num. 1. Baif. de elect. part. 3. c. 28. num. 1. & seq. Mirand. in Manual. Pralat. regul. tom. 2. q. 23. art. 16.

X. Quinta

X. Quinta adest nullitas, quia vota in scriptis redacta publicari debent in communi, ut habetur in *d.c. quia propter*, & hoc est etiam substantiale, in præsentia autem fuit publicata solum electio, non autem vota, ut in instrumento, ibi, *inquisitis itaque, collectis, & collatis singulorum votis, Suffragiis & voluntatibus, nos omnes rursus in unum, ac in locum capitularem convocati, atque pro publicatione novi Abbatis & Pastoris instantes, per sæpeditum Dominum Presidentem expresse rogati, num factam per nos electionem ratam, firmamq; haberemus, consentientes in Abbatem & Pastorem nostri Monasterii, & Conventus Venerabilem Patrem &c. Pium, &c. publicari & proclamari fecimus, prout idē D. Præfidentem Dominum electum altā & intelligibili voce proclamavit, publicavitq; &c.* Vnde cum fuerit publicata tantum electio, non autem vota, electio fuit nulla, *Hofstien. in d.c. quia propter. n. 44. vers. quintum est. Io. Andr. n. 28. vers. non d. Anchar. & Butr. eod. vers. Baif. d. par. 3. c. 29. in princ. Mirand loco prædicto.* Neque dicatur, quod electio fuit unanimis, & propterea non erat necessaria publicatio votorum, cum non esset facienda collatio numeri ad numerum, meriti ad meritum, vel zeli ad zelum, *Abb. in d.c. quia propter. n. 10.* quia respondetur, quod ex tenore narratæ electionis constat vota non fuisse publicata, sed solum electionem. Et quamvis in petitione confirmationis dicatur, quod electio fuit unanimis, hæc est simplex enunciativa, & si modò constaret, quod fuisset unanimis, non relevaret, dum non constat fuisse publicatam, cum vota semper publicanda sint; licet enim, ut supra dictum est, quando electio est unanimis, non sit facienda collatio numeri ad numerum, meriti ad meritum, vel zeli ad zelum, debet tamen fieri collatio numeri, meriti, & zeli, *Abb. in d.c. quia propter. num. 10. vers. si unus.* vel saltem est facienda collatio numeri, aliàs esset in arbitrio scrutatorum pronunciare, quem mallent, & hoc bene requiritur, prout etiam quando quis eligitur à duabus partibus, quo casu, licet non fiat collatio meriti & zeli, *c. si quando. 9. de elect. in 6. Abbas d. num. 10. vers. nam maioritas. Franc. Marc. decis. 924. ante num. 6. lib. 1.* nihilominus fit collatio numeri, licet non ad numerum.

XI. Non obstat, quod Monasterium sit Ordinis S. Benedicti, & in dicta electione dicatur, *& lecto capitulo ex Regula de eligendo Abbate &c.* quod est *cap. 64.* ex quo forsan posset prætendi, quod electio facta, iuxta dictam Regulam sustineatur, quia, ut advertit *Turrecrem. trac. 38.* illud caput habet duas partes principales, in prima agitur de ipsa electione, in secunda de qualitate ipsius electi; & circa primam partem tres ponuntur electionum differentiarum. *Prima est, si tota Congregatio in timore Domini concors fuerit in eligendo. Secunda, si parva pars Congregationis, meliori tamen consilio freta eligeret aliquem. Tertia, si tota Congregatio per-*

Nec his contraria Regula Ordinis obstat.

versâ intentione corrupta aliquem elegerit. Primam & secundam approbat; tertiam verò reprobatur, & hoc est, quod disponitur etiam postea in *d. c. quia propter*. ut supra relat. um est; circa modum autem eligendi, Regula nihil disponit, & si disponderet, non relevaret, quia licet verum sit, quod quando habenti facultatem datur certa forma, illâ non servatâ actus tenet, licet contraveniens possit puniri; secus tamen est, quando illa forma habet decretum irritans, vel perpetuam prohibitionem, prout in casu isto. Nam cum Regula *S. Benedicti* sit anterior, supervenit Constitutio Concilii Generalis, de qua in *d. c. quia propter*. quæ dat formam certam cum decreto irritanti: ergò quod fit in contrarium, est nullum, ut distinguendo dicunt *gloss. in Clement. 1. in verb. inhibentes. de iure patron. ubi Imol. n. 3. & 4. vicelin. n. 13. Anchar. in c. Statutum. § fin. per tot. de rescript. in 6. & in Clement. 1. n. 11. versic. Et hoc enim videtur. de Sequestr. poss. & fruct. Felin. in c. ex parte. limit. 2. de constit. Abb. consil. 91. col. 3. n. 6. vers. ad prædicta induco. lib. 1. & 7. 5. Augerio n. 6. vers. secundo probatur. Apostill. ad Roman. conf. 236. n. 8. in verb. singularis. Suarez de Legibus. lib. 5. c. 31. n. 10. ubi materiam exornat. Io. de Salas de Legibus. q. 96. tract. 1. 4. disput. 16. Sect. 8. n. 33. Sa in summa verb. lex. n. 13. & ista est communis opinio, ut per Brun. de forma. tit. de potestate & effectu formæ. & solemnitate in ult. effect. in 6. limit. fol. 57. col. 1. vers. sexto prædicta regula.*

Licet Abbatibus sit regularis.

XII. Neque etiam obstat, si dicatur, quod ubi agitur de electione Abbatibus Regularis, sufficit, quod electio fiat per vota secreta iuxta Concilium Trident. sess. 25. c. 6. de Regular. Quia fuit responsum, quod aut Concilium loquitur de Abbatibus temporalibus, prout innuunt illa verba, in electione Superiorum quorumcumque, Abbatum temporalium, & aliorum officialium &c. & super dispositione Concilii non est insistendum: aut loquitur de Abbatibus perpetuis, & eò magis electio est nulla, quia Concilium non derogat dispositioni *d. c. quia propter*. ut per Rodrig. in sum. cap. 1. alias 102. n. 2. & 3. de elect. & fuit dictum coram me in dicta Meten. Monasterii solum addidit, quod nedum vota sint secreta, sed ita & taliter, ut nunquam eligentium nomina publicentur: unde si erat servanda forma *c. quia propter*. dispositio Concilii nedum non obstat, sed operatur, ut eò magis electio sit nulla, cum eligentium nomina nunquam publicari debeant: ex quo fuit, cum fuerint electi tres Scrutatores ex Collegio, & tres extra Collegium, electio non remanserit secreta, quod certè non esset dicendum, si tres tantum de Collegio electi fuissent, Rodrig. loco allegato. num. 3. Et censuit Congregatio Illustriss. interpretum, quam refert Garz. de benef. par. 5. c. 4. n. 189. ubi, quod electio est nulla, si aliquis ex electoribus unam schedulam tantum unico nomine scriptam recipit de manu Scribæ, vel duas recipit, & aliam scindit, quam

declarat

deklarationem refert idem Garz. in d. n. 189. Sic in proposito tres scrutatores extra Collegium sciunt votum eligentis, unde illud possunt revelare, & intrat nullitas electionis per rationem deklarationis præfatæ, cum Concilium habeat decretum irritans verbis claris, quod inficit titulum & possessionem. Et quamvis Navar. conf. 9. de elect. & Rodriq. loco prædicto. n. 4. & qq. regul. tom. 2. q. 52. art. 9. teneat, quod electio sustineatur, quando votum alteri ostenditur sine culpa Capituli, tamen quicquid sit de hoc, in casu isto culpa Capituli votum non est secretum, cum admiserit tres scrutatores extra Collegium; neque etiam sustineri potest electio, ex quo Navar. post Innoc. & alios afferat loco citato, quod si adsit consensus, etiam non servata formâ, electio teneat, quia loquitur in foro conscientiæ; nam in foro fori indubitatum est, electionem esse nullam, quia summus Pontifex potest consensum eligentium non solemniter præstitum invalidate. c. univ. de postul. Prælat. Abb. in c. quod sicut. in fin. de elect.

XIII. Neque facit, quod de prædictis solum constet ex instrumento, in quo Capitulum petit confirmationem, quia cum illud sit manu publicâ scriptum, habeatq; sigillum & subscriptionem omnium eligentium, indubitatum est, quod probet, ut in puncto similis instrumenti dicunt Innoc. in c. innotuit. n. 3. de elect. 10. Andr. n. 20. Card. n. 7. vers. sexto quarto. Bellam. n. 20. vers. item dicit. Bursar. consil. 159. n. 15. lib. 2. & videtur facere tex. in c. Ecclesia vestra. il. 2. 57. & ibi. DD. de elect.

Electio
forma col-
ligatur ex
instrum-
to.

XIII. Tandem fuit consideratum, quod in omnem eventum electio non deber confirmari, cum non fuerit petita iuxta terminos c. cupientes. 16. de elect. in 6. & Concordata Germaniæ, & impedimeta quæ possent allegari non probantur; unde merito fuit resolutum in contumaciam alterius partis, non constare de valida electione, quæ debeat confirmari, neque etiam debere confirmari ex negligentia petitionis confirmationis. Et ita conclusum.

Ea etiam
iuxta Con-
cordata
Germaniæ
regula-
ri debet
ex c. cu-
pientes.
de elect.
in 6.

§. 5. Sequitur altera decisio prioris confirmatoria, coram eodem Coccino die 24. Januarii 1625. in qua perplura puncta tangentia canonicas Prælaturarum electiones, subtiliter resolvuntur.

Subiungit
ur altera
decisio Ro-
mæ

Veneris

Veneris 24. Ianuarij. 1625. coram eodem
D. Coccino.

Nullitates
electionis
ab non ser-
vata forma
nam c.
quia pro-
pter. liti-
us dedu-
cuntur.

N. I.

Ontra decisionem in hac causa factam, in qua fuit re-
solutum, electionem non sustineri, tria opponerentur.
Primum, quod non omnes nullitates oppositæ subsi-
sterent. *Secundum*, quod electores possent iuari con-
suetudine hoc modo eligendi. *Tertium*, quod in omnem eventum erat
ista electio per *compromissum cum Scrutinio mixtum*, & idè poterat
sustineri. His tamen non obstantibus, & causâ bis maturè discussâ, Do-
mini unanimi voto perstiterunt in resolutis. Nullitates enim in decisione
firmatæ subsistunt; nam cum fuerit actum per viam *Scrutini*, in pluribus
non fuit servata forma tradita in *c. quia propter. de elect.* *Primò*, quia fue-
runt electi tres Scrutatores extra Collegium, & tres de Collegio; & ta-
men numerus non potest augeri, nec sumi extra Collegium. *Secundò*,
quia Scrutatores extra Collegium scrutati sunt votum fratris *Antonii* pri-
mi Scrutatoris, & deinde præsentè dicto *Antonio*, votum *Matthia* secun-
di Scrutatoris, & demum præsentibus *Antonio & Matthia*, votum *Va-*
lentini tertij Scrutatoris: unde vota *Antonii & Matthia* corruunt.
Tertiò, exquisitio suffragiorum fuit facta à scrutatoribus solùm extra Col-
legium, assidentibus tantùm tribus Scrutoribus de Collegio. *Quartò*,
quia suffragia non fuerunt in scriptis redacta. *Quintò*, quia non fuerunt
publicata vota, sed tantùm electio, quæ idè corrui, ut in *c. quia pro-*
pter. de elect. & latè in alia decisione fuit dictum; ille enim *tex.* habet de-
cretum irritans, ut in *ead. decis.* fuit deductum, & probat *tex. in c. si cui.*
23. de elect. in 6. ibi decernens eas, si aliter fierent, non valere, & gloss. ibidè
dicit non valere ipso iure. Quare cum electio non fuerit canonica, S. D.
N. illam confirmare non tenetur, tam ex dispositione iuris communis, ut
in *c. quamquã. 18. de elect. in 6.* quod licet procedat in electione Episco-
patuum, habet tamen locum etiã in aliis beneficiis Sedi Apostolicæ immedia-
tè subjectis. *Roman. consil. 332. n. II. gloss. in d. c. quamquam. in figurat.*
cas. Quàm etiã vigore Concordatorum, ibi, & lapsò dicto tempore,
de quo scilicet in c. cupientes. 16. de elect. in 6. si non presentata, vel si minus
canonica presentata fuerint electiones, providebimus.

Ex com-
muni Do-
ctorum opi-
nionè.

II. Neque est insistendum in eo, quod plerique DD. circa prædictas
nullitates varient. Quia (ut fuit in prædicta decisione firmatum) omnes
nullitates deducuntur, ex quo secundùm communem DD. opinionem
sunt con-

sunt contra substantialia formæ *c. quia propter. de elect.* quæ communis opinio operatur, ut ita debeat intelligi *tex.* & si aliquid contrarium fiat, non sit contra communem sententiam DD. sed contra ipsum *textum*, quem communis schola ita interpretatur. *Suar. de Legibus. lib. 6. c. 1. n. 5. vers. de hac igitur interpretatione.* Nec ex verbo *exceperunt*, deduci potest, quod vota in scriptis fuerint recepta, cum non fuerit additum in scriptis, prout loquitur *Suet. Tranq. de Tito Principe Romano*, ibi, *è pluribus comperi, notis quoque excipere velocissime solutum &c.* & licet scriptores & Notarii vocentur exceptores in *§. deinde, ubi gloss. in verb. exceptorem. aurb. de defens. Civit.* & in *l. ex. eptores, ubi gloss. 1. C. de numer. actuar. lib. 12.* id tamen non concludit, quod dicendo *exceperunt*, in scriptis excepisse intelligendum sit: quid enim hoc verbum de per se positum importet, ipsi Grammatici bene discerniunt. Ad id verò, quod in *decis.* dicitur, nempe Scrutatores tantum extra Collegium vota exquisivisse, absidentibus iis de Collegio, quod est contra formam *c. quia propter.* dum respondebatur, quod sufficiat præsentia, & consensus ex *Innoc. in c. in Genesi. n. 5. de elect. & ex gloss. in c. sicut. in verb. per unum. de elect. in 6.* fuit replicatum, quod *gloss. Innoc. & alii alleg.* non loquantur in his terminis. Quidquid autem dicendum esset, an unus ex Scrutoribus possit tantum scribere, schedulasque recipere, illud certum est, quod omnes Scrutatores debent exquirere; hinc verò tres tantum Scrutatores extra Collegium exquisiverunt, Scrutoribus de Collegio absidentibus. Nec debuit allegari; quod decretum irritans in *d. c. quia propter.* appositum, referatur solummodo ad formulas electionum, ita ut prohibeat omnem aliam formam, quam *Scrutini, Compromissi & quasi per inspirationem*, non autem referatur ad solemnitates circa Scrutinium dispositas. Quia iste intellectus nedum est valde subtilis & novus; sed contra *tex. expressum in c. Ecclesia vestra. 57. §. denique. de elect. Roman. conf. 332. n. 12.* & contra alium *text. in c. si cui. 23. eod. tit. in 6.* ibi, *talis electio cum præter formas, quas generale Concilium servari statuit in electionibus celebrandis, decernens eas, si aliter fierent, non valere.*

III. Quantum attinet ad secundum caput, quod scilicet in hac electione fuerit servata forma consuetudinis huius Ecclesiæ, & idem non fuerit opus servari formam *c. quia propter.* cum lex per contrariam consuetudinem, etiam quod habeat decretum irritans, abrogetur *Suar. de Legibus. lib. 7. c. 19. n. 14.* Tres fuerunt datæ responsiones. *Prima*, illam consuetudinem non probari. *Secunda*, non suffragari, cum non adsit expressus Papæ consensus. *Tertia*, eò magis non suffragari, quia nec adest scientia Papæ. Quod non probeatur consuetudo satis patet; quia illa non inducitur, si variò modo fuit servatum, quia requiruntur uniformes, *Bar. in*

Nec contra eam operatur ulla consuetudo.

D

l. 2. in

l. 2. in fin. princ. ff. solut. matrim. Dec. conf. 214. n. 2. vers. Secundo hoc idem. & per tot. & conf. 129. col. 2. Alex. conf. 5. lib. 5. & conf. 173. per tot. lib. 6. Roland. conf. 2. n. 118. & seq. lib. 1. & conf. 87. n. 53. lib. 2. & conf. 13. n. 18. & 20. ubi, quod nullus discrepat. lib. 4. Sym. conf. 96. n. 5. Rimin. Inn. conf. 264. n. 28. & 29. lib. 3. & conf. 265. n. 25. Et quando consuetudo est varia, quod non recedatur à iure communi. Nat. conf. 132. in fin. & conf. 309. n. 9. Roland. d. conf. 87. n. 53. lib. 2. Curt. Inn. conf. 260. n. 20. lib. 3. In proposito autem electiones, in quibus fit fundamentum, uniformes minimè sunt. In illa enim de anno 1502. sub Alex. VI. vota fuerunt redacta in scriptis, & tam Scrutatores de Collegio, quàm extra, suffragia exquisiverunt. In alia facta de anno 1514. sub Leone X. fuerunt electi tres Scrutatores de Collegio, & vota in scriptis redacta. In alia de anno 1525. sub Clem. VII. tres tantùm de Collegio Scrutatores fuerunt electi, & suffragia pariter redacta in scriptis. Sub Pio V. de anno 1565. tres etiam Scrutatores de Collegio tantùm fuerunt adhibiti. Sub Gregor. XIII. de anno 1581. suffragia fuerunt per Notarios scripta. quod est de iure permittum, gloss. in d. c. quia propter. in verb. redacta. sola enim quaestio est, an Laicus Notarius possit scribere, ut per Doctores ibidem. Vltima verò sanctæ mem. Greg. XV. de anno 1621. satis innuit, vota fuisse in scriptis redacta, cum in ea dicatur, quod in præsentia Notarii vota scrutata fuerunt. Fuit præterea ex abundantia consideratum, quod tempore Clem. VII. fuit electus Ioannes de Cellis, & non datur alia electio usque ad tempus Pij V. & tamen electiones intermedias affuisse non est ambigendum, cum sub Pio V. non fuerit facta electio per obitum dicti Ioannis, sed cuiusdam Petri, prout fuerunt etiam electiones intermedie inter Greg. XIII. & S. mem. Greg. XV. tempore enim illius fuit electus quidam Bernerus, & sub ultimo Gregorio fuit facta electio per obitum Nicolai, & sic non rectè deducitur status electionum. Fuit insuper ponderatum, quod in electione sub Alex. VI. fuit facta mentio electionum, de quibus in c. quia propter, & sub Pio V. dixerunt electores, quod volebant procedere per viam Scrutinii. Sub Greg. XIII. expressè etiam fuit dictum, quod ex tribus modis eligendi nimirum, per Scrutinium, per compromissum, & quasi per inspirationem, viam Scrutinii elegerunt. Et in postrema sub S. mem. Greg. XV. dicitur, quod viduata Ecclesiæ per viam Scrutinii intendebant providere. Ex quo igitur viam Scrutinii censuerunt eligendam, censendum est viam ordinariam elegisse, scilicet iuxta terminos c. quia propter. in rubr. de elect. n. 12. si verò d. etiam formam servare nescientes errarunt, non potest dici aliquam consuetudinem induxisse, quæ ex certa scientia, non ex errore debet induci, gloss. in c. fin. in verb. legitime. vers. item quod ex certa scientia & ibi etiam Abb. n. 12. de consuet. gl. vest. in

vest. in verb. consuetudo. q. 4. Tabien not. 7. n. 8. Medic. de Leg. part. 2. q.

41. n. 5.

IV. Secundò fuit principaliter responsum, quod ad inducendam consuetudinem contra Canones, requiratur scientia & expressus consensus Papæ, aliàs nunquam per contrariam consuetudinem lex abrogatur. Quia Summus Pontifex non habet potestatem à populo, sed immediatè à Deo; & idè non est populus, qui inducit consuetudinem contra Canones, sed auctoritas Papæ permittentis, *Abb. in c. fin. n. 8. in fin. de consuet. Salas de legibus. q. 97. trac. 14. disp. 19. sect. 6. n. 59. vers. hac sententia.* Quod in lege Civili secus est: nam lex Civilis tendit ad bonum publicum, & in utilitatem privatorum: unde si populus vult sibi præiudicium inferre, Principes ab eodem populo potestatem habentes non curant, *l. de quibus. vers. nam cum ipse. ff. de leg. 8. Thom. 1. 2. q. 47. art. 3. in resp. ad 3. Abb. in c. fin. n. 9. de consuet. Driedon de Libert. Christ. c. 11. ante fin.* Ius autem Canonicum principaliter intendit hominem in Deum dirigere, & venit ad bonum publicum Ecclesiasticum; & cum sit institutum à potestate Spirituali, illa non potest in laicos cadere, *Abb. & Driedon. locis præcitatis.* Hinc ergò cum consensus Papæ operetur ad istam consuetudinem inducendam, requiritur illius certa scientia, ita ut non sufficiat error, ut dictum est, & insimul requiritur animus inducendi consuetudinem, *gloss. in d. c. fin. in verb. legitim. ubi Abb. n. 17. & facit rex. in l. 1. c. quæ sit long. consuet. Quare si consensus Papæ est ille, qui consuetudinem inducit, & etiam ad hunc effectum requiritur certa scientia, & voluntas inducendi consuetudinem, non potest deduci voluntas, nisi expressus consensus adsit; multa enim per patientiam tolerantur, quæ deducta in iudicio, exigente iustitiâ, toleranda non essent, ut dicit rex. in c. cum iam dudum. 18. in fin. de preben. quem in puncto allegat gloss. in §. leges. in verb. abrogata. distinct. 4. & ex istis rationibus convincitur Usq. ex part. 2. q. 97. disp. 177. c. 12. dum dicit nihil referre, quod Papa recipiat potestatem à Deo, & non à Populo, ut consensus eius tacitus non possit operari ad derogandum suæ legi: ut enim ex prædictis apparet, multum refert, quod Papa immediatè potestatem habeat à Deo. In hoc autem casu nedum non adest expressus consensus summorum Pontificum; sed nec etiam scientia, ut in tertia responsione ostendemus. Et quod requiratur nedum scientia, sed etiam expressus Papæ consensus ad inducendam consuetudinem contra Canones, etiam quantumque temporis spatio illa fuerit servata, tenent gloss. in d. §. leges. in verb. abrogate. dist. 4. Archid. in c. cum de benef. n. 2. circa med. vers. nam & ibi notat. de preb. in 6. ubi optimè dicit casum esse expressum in c. consue-*

Quæ contra sacros canones non potest introduci sine certa scientia & expresso Papæ consensu.

D 2

quens.

quens, & in c. nolite. 11. dist. c. facta 9. q. 3. & c. illud & c. ridiculum. 12. dist. 10. Andr. in d. c. cum de beneficio. post princ. Gemin. n. 6. Franc. n. 3. & 4. S. Antonin. in sum. part. 1. tit. 16. c. unnc 92. ante fin. vers. dicit autem Ioannes. Io. de Salas de legibus. q. 97. tract. 14. disput. 19. n. 62. in fin. quam sententiam sequuta fuit Rota in Romana observationis contractus 23. octobris 1551. coram Chisanen. relata apud Verall. decis. 204. n. 3. par. 3. & in Romana concordia S. Petri. 12. feb. 1610. coram Reverendissimo D. meo Cavalerio, nunc S. D. N. Datario. quæ eò magis de plano procedunt, cum c. quia propter habeat decretum irritans, ut considerant Archid. Io. Andr. Gemin. & Franc. locis prædictis. cui sententiæ consonat etiam dictum Goffr. & Innoc. in c. ad nostram in princ. de prob. ubi, lex quæ est contra ius commune, non debet servari, cum non sit inducta de certa scientia eius, cuius est condere & mutare legem, l. de quibus. ff. de legibus.

Quod fu-
sus proba-
tur.

V. Tertiò principaliter etiam fuit responsum, quod communis & indubitata conclusio est, legem Papæ non posse abrogari, saltem absque illius scientia, ut egregiè probat Driedon. delibere. Christ. d. lib. 1. cap. 2. in fin. Vasquez ad S. Thom. 1. 2. q. 97. & hanc opinionem ab omnibus teneri affirmat Petrus de Lorca ad 1. 2. S. Thom. in tit. de legibus disp. 29 in princ. & latè fuit deductum in d. causa Romana concordia S. Petri. Quæ scientia, ex qua arguitur consensus, hæc non adest, sed error, qui non sufficit ad inducendam consuetudinem, ut supra dictum est. Scientia enim summorum Pontificum, quæ deducitur ex confirmationibus non adest, cum electiones nullas confirmaverit absque certa scientia, Bar. in l. si constet. 12. n. 2. ff. de appel. ubi. quod per confirmationem non confirmatur electio invalida, nisi fieret ex certa scientia. Bal. in l. nominationes. 27. n. 2. vers. Tu dic. C. de appellat. ubi, quod confirmatio superioris non purgat vitium electionis, nisi Princeps confirmet ex plenitudine potestatis. Et loquitur in terminis electionis, in qua non fuit servata forma c. quia propter. Franc. Marc. decis. 227. n. 5. & 6. part. 1. Innoc. in c. cum dilecti. 31. n. 1. de elect. Alex. cons. 58. n. 8. l. b. 1. ubi, quod nec certa scientia præsumitur, nisi probetur. In proposito autem, si dicamus verba confirmationum de per se importare, quod Papa ex certa scientia confirmaverit, siue non; nihilominus utcumque sit, veritas est, quod Summi Pontifices confirmaverint electiones tamquam canonicas, & verè non sint tales, cum in illis non fuerit insertus tenor; præsumuntur circumventi ab iis, quibus electiones examinaudas mandarunt, Felin. in c. cum à nobis. n. 3. de test. Ruin. cons. 41. n. 15. vers. secundum respondendum. lib. 1. Gabr. concl. 1. n. 42. & seq. de probat.

VI. Ne-

VI. Neque facit, quod quando intervenit consensus de iure naturali requisitus, electio dicatur canonica, *Innoc. in c. cum sicut. n. 7. Compstell. col. 6 in princ. num. 17. vers. item quero. de elect. Archid. in c. nullus. n. 2. eod. tit. Franc. Marc. decis. 1322. n. 1. in fin. part. 1.* & in dictis electionibus intervenit consensus de iure naturæ requisitus, & propterea tanquam canonice potuerunt confirmari, *Innoc. in d. c. quod sicut. n. 27. vers. circa primum. Io. Andr. n. 7. Bellam. n. 50.* Quia fuit responsum, electionem triplici modo dici canonicam. Largè, strictè & strictiùs; ut per *Gemin. in conf. 88. n. 4.* Strictiùs dicitur canonica electio, quando omnia interveniunt, quæ sunt de substantia & solemnitate: quæ si omittantur, electio est nulla, ut in *d. c. quia propter.* Strictè dicitur, quando servantur illa, quæ sunt de substantia: omissis tamen his, quæ pertinent ad solemnitatem, ut puta, vocatio absentium &c. & isto casu electio non est nulla, sed venit annullanda, ut in *c. quod sicut. 28. de elect.* Largè dicitur canonica, quando non sunt servata substantialia, nec alia solemnia requisita à iure positivo: sed habet tantùm validitatem iuris naturalis, ut quia scilicet habet consensum eligentiù, & ista de iure non est valida, ut in *d. c. quia propter.* & in *c. sicut 21. de elect. in 6.* Vbi autem appellat electiones canonicas, censendum est intellexisse de electionibus canonicis strictiori modo, cum iura tales approbent, & illud est proprium significatum, quod communiter iura recipiunt: dum enim dicunt canonicam, intelligunt de valida, ut patet in *c. postulastis. 7. in princ. de cleric. excomm ministr.* & à propria verborum significatione recedendum non est, *l. non aliter. ff. de Legat. 3. c. in nostra. 8. de iniur. & in c. propterea. 8. de verb. significat.* Ita egregiè *Gemin. d. conf. 88. n. 4. & bene Rebuff. in praxi. tit. canonica institutio qua dicatur,* ubi, quod solum illa dicitur canonica, quæ fit secundùm Canones, *c. cum olim. 7. de dolo. c. gravis. 15. de cens. c. unic. de etat. & qualitat. in 6.* nec potest dici canonica, quæ iure facta non sit, *c. 1. de elect.* Et si diceremus Summos Pontifices non ita sensisse electiones canonicas, confirmationes tanquam non factæ ex certa scientia corruerent, ut suprâ ostensum est.

Electioes
canonica
intelligun-
tur stri-
ctiori mo-
do.

VII. Neque debuit allegari, quod in Concordatis habeatur, Papam confirmaturum electiones canonicas, & Concordata debeant intelligi iuxta terminos Concilii Basileensis *Sess. 38. de elect. in quo fuit statutum,* quod electiones factæ ab omnibus, vel à maiori parte, etiam si reliqua electionis formam concernentia omissa fuerint, confirmari deberent. Nam ut plenè satisfiat huic prætensæ vanitati, & minùs dignæ, ut à Catholicis allegetur, Concordata continent: *Placet Nobis, quod in Metropolitanis & Cathedralibus, &c. & Monasteriis immediatè subiectis Sedi Apostolicae fiant electiones canonice, que ad dictam Sedem deferantur, quas etiam ad tempus constitutum in Constitutione sel. recor. Nicolai Papæ III. que incipit, Cupientes.*

Et de ijs
loquuntur
Concorda-
ta Germa-
niæ.

pientes. expectabimus, & lapsa dicto tempore, si non presentata, vel si minus canonica presentata fuerint, providebimus. &c. & si canonica fuerint, eas confirmabimus, nisi ex rationabili & evidenti causa, &c. de digniori & utiliori persona duxerimus providendum, &c. Huiusmodi Concordata, quod sint intelligenda de electionibus strictiori modo acceptis, hoc est, iuxta formam c. quia propter, dicit Henr. Canis. in annot. ad dd. concordata & probatur ex verbis illis, si presentata minus canonica fuerint, quæ verba sunt desumpta ex tex. in c. quanquam. 18. de elect. in 6. ubi minus canonicas appellat illas electiones, quæ fiunt contra formam Concilii Generalis, quæ est forma c. quia propter, ut notat gloss. ibidem. Et hæc satis probant omnia superius deducta ad interpretationem verbi canonicas, positi in confirmationibus. Et Aneas Syl. in eius epist. 338. Martino Mayer Archiepiscopi Moguntini Cancellario missa, data Romæ 12. Kalen. Octobris 1457. & sic statim post Concordata, videtur illa intelligere de electionibus canonicis, prout de iure communi: inquit enim, nulla electio reiecta est, quam constitit fuisse canonicam; Pontificali Ecclesia in Alemannia nulla reservata est specialiter s. D. N. contra Concordata vestra. &c.

Nec attē-
ditur Con-
cilium Ba-
sileense,
quod tum
non nisi
in conciliabu-
lum erat.

VIII. Et hoc posito, inanis etiam est præsentio, quod Concordata sint intelligenda iuxta determinationem Concilii Basileensis, quia licet illud in principio fuerit Oecumenicum, eo quod auctoritate summi Pontificis fuerit indictum sub Præsidio Iuliani Cardinalis Casarini, & prosequutum, donec illicitâ potestate usurpatâ, & in Pontificem Romanum omni iudicio & subiectione coactiva iure Divino exemptum, iudicium suum ipsi converterent, & Pontifex Legatum suum, omnesq; alios Episcopos avocaret. Quando verò post horum discessum, Synodus sub Præsidio Cardinalis Arelatensis continuata, invitoq; Pontifice prorogata est, non tantum Oecumenica, verum etiam Legitima Synodus esse desit. Nam eo tempore, quo Concilium in Pontificem sententiam pronuntiare ausum est, omnesq; præcipui Episcopi discesserant, & Cardinalis Arelaten. præsidendi sibi munus assumpserat, quia Episcopi paucissimi erant, introduxerunt in Synodum ingentem Presbyterorum multitudinem, ita ut contra omnem formam Conciliorum, non Episcoporum, sed Presbyterorum Synodus esset, ut Deus Opt. Max. sententiam suam dicere volens, tam horribili peste Basileam affligebat, ut maior pars eorum, qui remanserunt in conciliabulo, vel extincti, vel secedere coacti fuerint, ut refert Aen. Syl. in historia Concilii Basileen. cui ipse interfuit, quod Concilium in Concilio Lateranensi ultimo sub Iulio II. Sess. 4. & sub Leone X. Sess. 11. appellatur schismaticum, seditiosum, & nullius prorsus auctoritatis; & S. mem. Eugenius IV. ad orationem habitam per Joannem Bachenstein & petitionem factam nomine Concilii Basileensis, inter alia, cum p. tere-
tur

tur observatio decreti de electionibus, præmissâ responsione, quod semper eius fuit intentionis invigilare in his, quæ honorem Dei, salutem animarum, ac bonum totius Ecclesiæ, & Reipublicæ Christianæ concernerent, signanter ad extirpationem hæresum, reformationem morum, ac pacem populi Christiani: ad specialiter petita sic respondit: *Quantum autem ad negotium indulgentiarum, electionum, annatarum, causarum, & vacationum scriptorum & abbreviatorum Romana Curia: quia materiae grandes sunt, & discussione, & declaratione indigent, se unâ cum fratribus suis S. R. E. Cardinalibus decrevisse respondere per suos Concilio, quod quamprimum facere intendit, sperans responsiones suas tales esse debere, quæ iustitiæ & honestati convenient, ipsiq; Concilio, & omnibus piè sentientibus ad Dei honorem, charitatem & pacem, ac bonum universali Ecclesiæ grata & accepta merito sint futura.* Ita habetur tom. 4. part. 1. Concilior. Colonia impr. in append. fol. 177. & seq. & fol. 179. habetur prædicta responsio.

IX. Neque dici potest, Concordata esse intelligenda iuxta Concilium Basileense, ex quo *Nicolaus V.* qui Concordata fecit, decreta Concilii Basileensis confirmaverit, ut patet in eius Bulla, & refert *Aeneas Syl. & Golelin.* locis citatis. & ideo Concordata debent intelligi iuxta statuta Concilii Basileensis per eundem Pontificem confirmata: quia hoc est merum figmentum, cum Concordata habeant *Dat. Kalen. Aprilis. 1447.* Bulla autem habet *Datam sub 14. Kal. Iulii 1449.* Et sic de tempore Concordatorum Bulla non erat in rerum natura. Veritas tamen est, quod *Nicolaus V.* non confirmavit decreta Concilii, sed pro bono pacis electiones factas in obedientia Concilii Basileensis, ut patet in prædicta Bulla, quæ habetur in *tom. 4. p. 1. fol. 96.* cuius hæc sunt verba formalia. *Nicolaus &c.* quascumque promotiones, electiones, confirmationes, postulationum admissiones, translationes, commendas, administrationes, provisiones, reservationes, uniones, incorporationes, revocationes, pallii donationes, consecrationes, personarum benedictiones, de ordine ad ordinem translationes, infeudationes, absolutiones, liberationes, quietationes super quibuscumque debitis ratione decimarum, indulgentiarum, annatarum, dispensationes tam super ætatis, quam natalium, & aliarum inhabilitatum defectus, &c. ac omnia & singula, tam iustitiam, quam gratiam concernentia, sive in foro conscientia, vel contentioso, in personis & locis, quæ tempore concessionis, & aliorum præmissorum obediverunt prædicto Venerabili ac Chariss. Fratri Nostro *Amodeo Card. Felici V.* nominato, ac congregatis (in Concilio Basileen.) aut aliter eorum auctoritate, etiam per Legatos de latere, seu delegatos ab eis potestatem habentes conjunctim vel divisim, qualitercumque facta, gesta, concessa, indulta, data, disposita & ordinata, etiamsi maiora aut graviora, aut alterius cuiuscumque natura à præmissis existant, & specialem requirentia expressionem, cum omnibus & singulis inde sequentis, ac etiam omnia & singula per Ordinarios in

Cuius decreta Nicolaus Papa V. simpliciter non præbavit.

dictis locis facta, pro bono pacis & unionis Ecclesie, motu proprio & ex certa scientia & Apostolica potestate plenitudine, de consensu Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, presentium serie approbamus, ratificamus, & confirmamus, rataq; & firma fieri volumus &c. Et quamvis prædicta clarissima sunt, potest tamen addi, quod si gesta Concilii Basileen. fuissent confirmata, frustra in Concilio Lateranen. sub Iulio II. & Leone X. Sess. 4. & 11. ut supra relatum est, illud fuisset appellatum schismaticum, seditiosum, & nullius prorsus auctoritatis; & incassum, dum in eodem Concilio Lateranen. improbantur acta Basileen. fuissent facta Concordata cum Rege Franciæ. Et *Aneas Sylv.* epist. 369. sub *Data Romæ 8. Augusti 1457.* scribens d. Martino Mayer Cancellario Archiepiscopi Moguntini, non dicit decreta Concilii fuisse confirmata, imò totum oppositum; siq; aliter diceret, falsum esset. Audiatur ipsemet loquens ibi: *Sed ut ad querelas tuas veniamus, dicimus tibi, dignum esse, ut compactata cum vestra Natione serventur &c. verum cum dicis decreta Concilii Basileen. non custodiri, idq; putas iniuriosum esse Nationi, indignam dicimus esse querelam tuam; propter decreta enim Basileen. Concilii, inter Sedem apostolicam & Nationem vestram disidium cepit; cum vos illa prorsus tenenda diceretis: Apostolica verò Sedes omnia rejiceret. Itaque fuit denique compositio facta (scilicet Concordata) in qua nos Imperatorio nomine interfuimus, eam certam legem dedit inviolabiliter observandam, per quam aliqua ex decretis Concilii prædicti recepta videntur, aliqua rejecta: hoc est, fuerunt facta Concordata, per quæ aliquid fuit concessum Nationi; non autem simpliciter dicit, quod per Concordata gesta in Concilio Basileen. fuerunt confirmata; & subditur: Itaque non iuste agis, si per omnia servanda esse decreta contendis, & sequitur ibidem, Sed venio ad electiones, quas passim contemni refers. Hoc non invenimus ita esse, ut asseris: nam postquam ex Alemannia huc venimus, plures Ecclesie Cathedrales eiusdem Nationis vacaverunt, in quibus vel postulationes factæ, vel electiones fuere. De postulationibus nihil est, quod objici possit: nam illæ ex gratia pendent etiam vetusto iure, liberumq; est Pontifici Maximo eas admittere vel rejicere: electiones autem si canonice fuerint, compactatorum vigore confirmationem merentur, nec repelli possunt, nisi de utiliori persona Romanus Pontifex de consilio Fratrum suorum S. R. E. Cardinalium duxerit providendum; sed neque hic est aliquid, quod reprehendi merito possit. Et sic apparet quod refert tenorem Concordatorum, & intelligit de electionibus canonicis, prout de iure communi, non autem iuxta disposita in prædicto Conciliabulo, & subsequitur idem *Aneas*; de tempore dicimus, quo Romanam Curiam sequimur, neque enim (iam biennium tantum est, quod hic sumus) ulla electio huc allata est, quæ ritè & canonicè comperita sit; nam Traiectensis electio, de qua magni rumores habiti sunt, in personam excommunicati ceciderat: alia verò alios defectus habuere; & concludendo dicit:*

cit:

cit: Itaque vides non esse, cur vestra Natio circa electiones iustam querelam habeat &c.

X. Et non aduersatur idem *Æn. Syl.* sed favet in *Apolog. ad eundem Martinū Mayer. fol. 672. secundum parvā impressionem*: ibi enim recenset obitum Eugenii IV. & creationem Nicolai V. quodq; miserit legatum in Germaniā Ioannem Cardinalem S. Angelicorū quo inquit *disceptatum est. quoniam pacto Pontifici Nicolao parendū esset. erant. qui decreta Basileen. Concilii omnia suscipienda contenderent, illisq; salvis Pape obediendum. Contra Legatus Apostolicus eius Concilii legibus. quod Romana Sedes refutasset. nullam inesse vim aiebat: alii. quibus media sententia placebat, verum Basilea Concilium aliquando affirmabant, eiusq; temporis constitutiones haud quaquam rejiciendas esse putabant. Postremo eo modo concordie locus fuit, ut sententia quorundam decretorum Basileensis Concilii reciperetur: reliqua verò eius statuta reiecta viderentur. Hæc verba non sunt intelligenda, quod decreta Concilii fuerint approbata, sed quod in Concordatis aliquid fuerit conventum, prout dispositum fuerat in Concilio Basileensi; & quoad formam electionum, quod Concordata non sequantur disposita in Concilio Basileo. literis rotundis idem *Æneas* asserit ibi: *Sed pergis ulterius. & concordie formulam attingens, decretum super electionibus in Basilea promulgatum, tanquam receptum in conventionibus videatur, infringi, rejiciq; contendis; inexcusabilem esse Romanum Pontificem arbitraris. & prorsus iniustum, qui cunctis electionibus aduersetur, nec tolerabile hoc tuæ genti esse existimas. nec tibi responderi posse in hac parte confidis. Sed subsequitur prædictæ obiectioni talis responsio. Falleris haud modicè nostro iudicio, quemadmodum clarius tibi ostendemus; nam formula concordie, quæ respicit electiones, hunc sensum habet, illas enim in Ecclesiis Cathedralibus & ex Monasteriis expectari iubet per tempora, quæ sunt à iure statuta, easq; si canonicæ fuerint, confirmari, nisi Romanus Pontifex de persona quæ sit magis idonea electo. vacanti Ecclesie de Consilio Fratrum suorum S. R. E. Cardinalium providendum duxerit. Et sic verbis, quibus nihil potest objici, dicit Concordata circa electiones non esse intelligenda, ut scilicet electiones subsistant, si iuxta tenorem Concilii Basileen. fiant; sed solum quod sustineantur, si secundum Canones factæ fuerint; & tamen recenset plures electiones, quas Summi Pontifices tanquam canonicas confirmarunt; alias verò tanquam minùs canonicas reiecerunt. Denique *Gobelin. in comm. Pii II. qui fuit idem Æneas Sylv.* ita in minoribus appellatus, *fol. 12. secundum magn. impress. & fol. 20. secundum parvam. vers. interea Ioannes. refert, quod Legati Romani missi retulerunt Eugenium durissimè respondisse, & quod Æneas Sylv. alias notulas composuit, quæ Eugenio mitterentur, ut verè postea Romam missæ fuerunt; sed hoc non tangit negotii veritatem, quæ clarè elucescit ex supra deductis.***

Sed quædam duntaxat in eo di. p. ca. & per Concordata Germaniæ conventa concessit.

In hac electione non intervenit compromissum cum Scrutinio mixtum, nec expressum.

XI. Quantum attinet ad tertium principaliter caput oppositum, nempe quod ista non fuerit facta electio simpliciter per Scrutinium, sed per compromissum cum Scrutinio mixtum, quæ forma eligendi est canonica. Puta, si ita compromissum sit, ut compromissarii ipsi exquirant vota singulorum, illumque eligant, in quem maior & sanior pars consenserit, ut est Constitutio Innocentii III. de qua in *c. cum dilectus*, 32. de elect. quæ non fuit revocata per Constitutionem Alex. III. in Concilio Generali de anno 1215. de quo in dicto *c. quia propter*. ut declarat Bonifacius VIII. in *c. cum expediat*, 29. de elect. in 6. *c. si cui*, 27. eod. tit. *Canis. in compend. jur. Canon. in tit. de elect. §. de concurs. comprom. cum Scrutin.* *Bais. de elect. par. 3. c. 17. n. 4. vers. aliquando autem.* Ceterum quod ista forma sit canonica non negatur, sed factum negatur; non enim fuit processum per viam compromissi cum Scrutinio mixti; quia compromissum aut sit expressum, aut tacite ex verbis inducitur, ut sentit *Petr. de Bais. ad p. 3. c. 17. n. 1. in fin. de elect. & Specul. in rubr. eiusdem tituli n. 13.* In hoc autem casu neutrum adest. Non expressum: quia congregato Capitulo, is, qui habet in Capitulo primam vocem, vel alius de mandato Capituli, seu quisvis etiam sine mandato, Capitulo tamen non contradicente, requirit primò singulos sigillatim, an placeat procedere hæc formâ compromissi; & omnibus consentientibus, ita ut nullus omninò discrepet, debet requirere eos iterum, quibusnam personis, & per quem modum velint eis committere vices suas, & omnibus de personis concordantibus & de modo; tunc omnes simul, vel unus nomine omnium in personas huiusmodi eligendas transferat potestatem, si verò Capitulum nolit in compromissarios convenire, possunt eo casu, ut citius ad concordiam deveniatur, uni vel pluribus, qui vice omnium eligant compromissarios, committere vices suas, ita *Mandagot. de elect. part. 1. c. 39. Compostell. in c. quia propter. n. 26. vers. quero modo. & ibi Bellam. in §. vel saltem. n. 7. eod. tit. & de hoc debet confici publicum instrumentum. Specul. in tit. de elect. §. 2. in princ. Bertach. de Episcop. part. 1. lib. 3. q. 49. n. 93. idem specul. in c. de via compromiss. n. 4. & hoc casu quæstio est, ut per *Bart. in l. institutio n. 3. ff. de cond. instit.* an duo sint conficienda instrumenta, ut scilicet unum contineat: *Nos eligimus, quem tales compromissarii nominabunt & alterum: Eligimus illum, quando tales compromissarii nominabunt*, tamen idem *Bart.* concludit, quod licet de iure duo essent conficienda, de consuetudine contrarium servatur. Hanc autem formam hæc non fuisse servatam certum est, cum nihil tale legatur in instrumento S. D. N. transmissio.*

Nec tacitum.

XII. Reliquum est, ut videatur, an adsit compromissum cum Scrutinio mixtum, saltem tacite. Abbas *Richardotus* fuit electus Præsidens Capituli, & ea quæ uti talis gessit, gessit in præsentia Abbatis Trevirensis & S. Matthei;

S. Matthiæ; fuerunt etiam electi tres Scrutatores de Collegio, quibus, & antenominatis Abbatibus fuit data & concessa omnis auctoritas & potestas secretò & sigillatim vota omnium & singulorum scrutandi; quapropter hi fuerunt electi Scrutatores, non compromissarii, ut scilicet eligerent per compromissum cum Scrutinio mixtum; ut enim superius firmatum est, debet dari facultas, ut compromissarii vota singulorum exquirant, illumq; eligant, in quem maior & sanior pars consenserit, *d. c. cum dilectus. 32. de elect.* quem ita explicat *gloss. in c. cum expediat. 29. quæ est prima, & incipit pro intellectu. de elect.* Et quamvis in dicto instrumento subdatur, & facta collatione numeri ad numerum, zeli ad zelum, meriti ad meritum, fuit data potestas illum in Abbatem nominandi, & publicandi, in quem omnes, vel maior pars Capituli inveniretur consensisse Hæc tamen verba sunt intelligenda; ut scilicet Scrutatores possint nominare, hoc est, verbo pronunciare, seu proclamare & publicare electionem factam à Capitulo; non autem, quod ipsi tanquam compromissarii possint eligere; quia post electionem factam à Capitulo, electio pronuntiatur & publicatur, ut bene *Rebuff. super Concord. rubr. de reg. ad Prælat. nomin. §. ult. in verb. forma. in 13. 15. & 16. requis. fol. 230. & 231.* & tunc demum datâ facultate nominandi, censeretur data facultas etiam eligendi, si constat arbitros fuisse electos. Et in istis terminis procedit *tex. in c. cum in iure peritus. 33. de elect. ubi Hostien. n. 13. vers. sed quidquid dicat. lo. Andr. n. 8. Rebuff. in pract. de nomin. q. 1. n. 24.* hîc autem non fuerunt electi arbitri, sed Scrutatores, ut dictum est: & idè illa facultas nominandi debet quoad publicationem censeri, vel ad summum data ad electionem nomine Capituli faciendam; cum de substantia sit, ut unus nomine Capituli eligat, ut in *c. quia propter, & ibi DD.* quod clarius ex modo procedendi, de quo statim dicam, colligi potest.

XIII. Cessat denique omnis difficultas: quia in instrumento, quo petitur confirmatio, Capitulum his verbis loquitur: *Atque pro publicatione novi electi Abbatis & Pastoris instantes, per sepe dictum D. Præsidentem expresse rogati, num actam per nos electionem ratam firmamq; haberemus.* Ex qua serie apparet, quod Abbas non vocatur compromissarius, sed Præsident, & non agitur de electione facta à compromissariis, sed ab ipsomet Capitulo. Et quamvis in compromissis Capitulum censeatur eligere, quem arbitri nominabunt, *Compostell. in c. licet. n. 7. de elect. Hostien. n. 14. vers. utique quia ex compromissis.* hîc tamen Capitulum non loquitur de electione ipsius nomine facta à compromissariis, sed de electione ab ipsomet Capitulo facta, quod evidentius demonstratur; quia Capitulum proclamari & publicari fecit electionem per ipsum Præsidentem *Richardotum*; quod propriè convenit electioni per scrutinium: facta enim collatione, debet sequi communis electio per unum nomine Capituli per verba singularis

Quod è ex ipso electionis instrumentis patet.

numerum, ut in *c. cum ab uno. 4. de re iudic. in 6. c. sicut. 21. de elect. in 6. Franco. Maro. decis. 922. n. 2. lib. 1.* Et ita communis electio potest etiam fieri per extraneum, dummodo electores tacite, vel expresse consentiant. *Bais. in direct. elect. part. 3. c. 33. n. 4. & seq.* Si igitur fuisset processum per viam compromissi, unus compromissarius omnium compromissariorum vice eligere debuisset, ut puta, dicendo, *Ego N compromissarius ex consensu & voluntate compromissariorum meorum eligo & c.* Hanc formam ponit *Mirand. in manual. Pralat. regul. par. 2. q. 33. art. 38. conclus. 2.* & bene adaptatur, quando pronuntiatio fit sine scriptis. *Mandagor. de elect. q. 59. form. 9.* ponit aliam, quæ idem in substantia continet; & subjicit opus esse, ut unus vice omnium eligat, alias electio est nulla. *Oldrad. cons. 184. in princ. Roman. cons. 216. n. 4. vers. quarta eiusdem nullitas.* In proposito autem neque expresse, neque per æquipollens verba possunt importare, quod *Præsident* tanquam compromissarius nomine aliorum compromissariorum elegerit.

Quin & in compromisso observari debent substantialia Scrutinii.

XIV. Dato tamen, absque eo quod veritati præiudicetur, quod electio fuerit per compromissum cum Scrutinio mixtum, nec etiam sustinetur; licet enim ista dicatur melior, & expeditior forma, cum non omnes formam Scrutinii bene sciunt, ut ait *gloss. in c. cum expedit. 29. in verb. inquisitis. de elect. in 6. Mandagor. de elect. c. 41. in litera E.* Nihilominus isto casu non possunt omitti substantialia scrutinii, *c. si cui. 22. de elect. in 6. ubi* si fuerit actum, quod electio facta per compromissum cum Scrutinio mixtum, ut scilicet eligatur ille, in quem maior pars respectu numeri, non autem respectu totius Capituli consenserit, valeat, non tenet. Et *gloss. ibid.* exemplificat in verbo *secretò*, si fuerit actum, quod vota non sint secreta: quia semper habet locum ratio finalis illius *tex.* & merito hoc dicit; ex ea enim ratione *tex.* dicit electionem factam vigore compromissi non tenere, si actum fuit, ut eligatur nominatus à maiori parte respectu minoris, cum hoc sit præter formam, quam Generale Concilium servari statuit in electionibus celebrandis, decernens eas, si aliter fierent, non valere, & *gloss. ibid.* explicat ipso iure: & sic ista ratio militat, quotiescumque omittitur aliquod substantiale, de quo in *c. quia propter.* ut bene *Abb. in d. c. quia propter. §. vel saltem. n. 2. vers. non tamen. de elect.* ubi dicit, quod et si prædicta *gloss.* in *c. cum expedit.* hanc formam utiliore nominet, non tamen intelligas, quod compromittentes possint in aliquo tollere huius Capituli substantialia (scilicet *c. quia propter*) *Burr. in d. c. si cui. n. 5. in fin. de elect. in 6. Lap. Abb. n. 2. Canis. in sum. iur. Cano. tit. de elect. §. de cõkurs. Scrut. cõ compr.* & expresse sentiunt DD. mox allegandi, dum firmant, quod in electione per compromissum cum Scrutinio mixtum nõ requiratur collatio plena, sed aliqualis, cum forma compromissi non requirat illam de se, quam requirit forma Scrutinii: illa enim arctior, ista liberior, nec tenetur compromissarius ad

ad aliud, quàm ad id, quod in compromisso expressum est; quia non est necessaria collatio meriti ad meritum, zeli ad zelum, sed numeri tantum ad numerum, ut nimirum videatur, an adit maior pars totius Capituli, *Monach. in c. cum expediat. 29. n. 9. ad fin. vers. item quero. & n. 10. de elect. in c. 10. Andr. in princ. Gemin. n. 3. vers. quero an ista forma. Compomstell. in c. in Genesi. 59. col. 3. vers. in forma verò compromissi. ubi abb. n. 2. in 4. notab. de elect. & in hoc ista forma compromissi cū Scrutinio mixti potest secundum dictam gloss. utilior appellari. In nostro casu autem omnes defectus considerati in forma meri Scrutinii, in hac etiam electione militarent: excepto tamen, quod non dicerentur adhibiti sex Scrutatores: quia tres primi extra Collegium compromissariorum nomine venirent; & alia nullitas posset addi, quod unus ex compromissariis nomine aliorum compromissariorum electionem minimè publicaverit. Et ex forma ipsius compromissi corrueret etiam electio; quia Scrutatores de Collegio non exquisiverunt suffragia, & illa non fuerunt redacta in scriptis, prout fuerat ordinatum in instrumento compromissi: quæ ommissio formæ viciat compromissum, cum forma data sit servanda, & illius verba debeant potius restringi, quàm ampliari, ut per DD. in illo c. cum expediat. loco citato. & bene Bald. cons. 101. nobiles viri. n. 8. vers. videtur concludendum. in fin. & cons. 103. lib. 3. in princ. Soc. cons. 20. in princip. lib. 1. ubi, quod est stricti iuris, & in ea veniunt solum ea, de quibus specialiter est dictum. Dyn. cons. 45. incip. Questio quæ vertitur. Et ita conclusum.*

§ 6. Hæc porrò forma electionis in d. c. quia propter. extenditur etiã ad dignitates maiores, & principales in Ecclesiis Collegiatis, quales in Germania sunt Præposituræ, uti mox dicemus, & patebit *infra hoc titulo & dubio. §. 10* ubi nimirum ex indulto Apostolico inferioribus ad easdem electio concessa est, uti Leodiensibus & aliis *infra §. 12. & 13.* adducendis; non autem ad dignitates inferiores, veluti Decanatus, & alias, prout decidit Rota Romana in causa *Decanatus S. Bartholomæi Leodiensis* *infra scriptis* decisionibus.

Eade forma electio nis servari debet in maioribus & principalibus dignitatibus.

DECISIONES ROTALES

In una Leodien. Decanatus.

PRIMA

Coram R. P. D. Manzanedo. Veneris.
26. Februarii 1627.Electio
Decanatus
valida de-
claratur.

N I.

Acante Decanatu Ecclesie Collegiate S. Bartho-
lomæi Leodien. Capitulum & Canonici dicte
Ecclesie in Decanum elegerunt D. Ioannem Sau-
neur, qui presentata electione Capitulo Cathe-
drali Leodensi, ab Episcopo petit confirmati-
onem illius, sed quia pro parte D. Ioannis Novi-
lia fuit oppositum de invaliditate electionis, ideò causâ in Rota intro-
ductâ, & mihi commissâ, dubitavi an constaret de illius validitate, & Do-
mini constare responderunt, & moti fuerunt ex eo, quod d. Ioannes Sau-
neur non solum habuit maiorem partem votorum respectu totius Capi-
tuli, prout requiritur ad effectum, ut quis dicatur canonicè electus à
maiori & saniori parte Capituli, ad text. in c. Ecclesia vestra. 48. de elect.
ubi Abb. n. 4. & conf. 25. n. 4. lib. 2. Franc. Marc. decis. 922. n. 3. lib. 1. Sed
etiâ habuit omnia vota, ut legitur in instrumento electionis, de quo in
summario d. Ioannis n. 1. unde negati non potest, quin appareat de vali-
ditate electionis, uti factâ à maiori parte Canonicorum, à Canonicis
congregatis more Collegii, ad trad. per Dec. in c. cum omnes. 18. in prima
lect. de constit.

Cui non
obstat c.
quia pro-
pter de e-
lect. ut po-
te in digni-
tatibus
inferiori-

II. Nec visum fuit Dominis obstat dispositionem text. in c. quia pro-
pter. 42. de elect. cum præscripta ibi forma procedat solum, & sibi locum
vendicet in electionibus Ecclesiarum, quæ per mortem Prælati vidu-
antur, ut notat ibi gloss. 1. & ibid. Abb. n. 7. vers. circa istam partem. &
vers. in hanc partem. ubi testatur de communi. Io. Andr. n. 6. Butr. n. 19.
Imol. n. 3. vers. sed non habet locum. Franc. Marc. decis. 924. n. 1. lib. 1.

Et in

Et in puncto, quod dicta forma non sit servanda in electione dignitatū inferiorum dicit *Abb. ubi supra. n. 7. vers. iste autem. Imol. d. n. 3. Franc. Marc. decis. 920. n. 3. & 4. lib. 1.* ex quo sequitur, quod licet Capitulum voluerit eligere per viam Scrutinii, non erat servanda in dicta electione forma *d. c. quia propter.* cum non agatur de prima dignitate Collegiatæ, ut constat ex litteris *Sixti V.* ex fide Curialium, de quibus in dicto *summario Joannis num. 2. & 3. Garcias de benef. par. 1. c. 6. n. 20.*

*hos locum
no habens.*

III. Minus obstat, quod Scrutatores non publicaverint electionem iuxta præscriptam illis formam in Compromissio; quia cum publicationem electionis Capitulum commiserit Scrutatoribus & directoribus, potuit illa fieri per unum ex illis, qui cæteris præsentibus, iure optimo potuit publicationem electionis facere. *ad text. in c. sicut. 21. de elect. in 6.* & tantò magis, stante præsentia & acquiescentia ipsius Capituli, dum Decanus S. Pauli unus ex compromissariis, tam nomine suo, quam aliorum omnium publicavit in Decanum D. *Joannem Saunneur;* ex quo resultat non solum ratificatio gestorum per Decanum S. Pauli, quibus Capitulum tacendo videtur consensisse, ut in puncto *gloss. in d. cap. sicut. verb. per unum. Abb. in d. c. quia propter. n. 11. Specul. tit. de elect. §. 1. n. 2. vers. si autem. Franc. Marc. decis. 924. n. 2. Petr. de Baffio. in direct. elect. par. 3. cap. 33. n. 4.* qui DD. loquuntur, quando publicatio debet fieri ab eo, qui non est de Capitulo, ut in casu nostro, sed etiam declaratur & cognoscitur, quid & quomodo per d. Capitulum S. Bartholomæi Scrutatoribus ac directoribus fuerit ordinatum & dispositum.

Publicatio electionis potest fieri ab uno Scrutatorum.

IV. Denique non obstat, quod instrumentum electionis, ex eo quod careat testibus, non videatur in forma probanti, cum talis defectus suppleatur ex subscriptione directorum, præsertim cum adfuerit unus testis, & Notarius, qui loco alterius testis habetur, nec non tot Canonici, qui sic & tanquam partes & interesse habentes considerentur, nihilominus visum fuit Dominis sufficere pro talis defectus supplemento.

Instrumentum electionis subscriptum à directoribus est in forma probanti.

V. Ex quibus censuerunt Domini electionem fuisse validam, reservant tamen super electi idoneitate particulariter videre.

Conclusio pro validitate electionis.

SECUN-

SECUNDA.

Mercurii 10. Decembris 1627. coram R.
P. D. Pirouano.

Decisio al-
tera prioris
confirmata
soria.

N. I.

Esolutū fuit, standum esse in decisio in hac causa 26. Fe-
bruarii preteriti 1627. quia *Sauueur* docet de suo titu-
lo, nempe valida electione, nedum quia habuit maio-
rem votorum partem respectu totius Capituli ad ca-
nonicā electionē necessariā *c. Ecclesia vestra. 48. de elect. ubi Abb. n. 4. & conf.*
52. n. 4. lib. 2. Dec. in c. cum omnes. 18 in 1. lect. n. 7 de constit. Franc. Marc.
decis. 922. n. 2. lib. 1. Sed omnes de Capitulo concurrerunt ad eandē ele-
ctionem, ut clarē colligitur ex instrumento electionis, quod datum fuit in
eius *summario*.

Nec obstat
c. quia
propter.
uis in su-
ppacitata
decisione.

II. Non obstat, quod electio sit nulla, ob non servatam formam *c. quia*
propter. 42. de elect. circa votorum eligentium, & ad invicem ipsorum
Scrutationem, & ipsius electionis publicationem, quibus circumscriptis,
electio invalida remanet, *Innoc. Hostien. Abb. Butr. in d. c. quia propter. &*
late fuit comprobatum in Treviren. Abbatis. 20. Novembris 1624. coram
D. Decano. quia decisio respondit dispositionem *c. quia propter.* non se
extendere ad inferiores dignitates in Collegatis existentes, prout est Deca-
natus, de quo agitur, *Abb. in d. c. Ecclesia vestra. n. 7. de elect. Imol. ibid.*
n. 3. Franc. Marc. decis. 922. n. 3. lib. 1. ea ratione, quia Ecclesia non vidu-
atur per inferiores, sed per primam dignitatem, *gloss. Abb. 10. Andr. Butr.*
Imol. in d. c. quia propter. Fran. Marc. d. decis. 922. n. 1. lib. 1. Garcias de be-
nef. par. 1. c. 6. n. 19. & 20.

Quia De-
canatus
non est
principalis
dignitas.

III. Non obstat, quod hæc Decanalis dignitas sit principalis in Ec-
clesia S. Bartholomæi, in qua contigit vacatio, & de qua agitur, ut propter
ea supra dicta retorqueantur, & intrant pro invaliditate electionis, quia vi-
sum fuit *Noviliam* impetranter sufficienter non iustificasse hanc qualita-
tem, prout ei necessarium erat, dum obijcit defectum formæ non serva-
tæ in electione, *Rota decis. 8. & 9. de except. in nov. & decis. 353. n. 8 & 9.*
cum ibi addit. num. 18. coram Papa Gregor. XV.

Quod &
probant
testes in
hac causa
producti.

IV. Nam si probatio maioritatis huius Decanatus deducatur ex testi-
bus datis per *Noviliam*. *Primus* quidem deponit explicitè Decanatum esse
se primam dignitatem, alii verò duo consentiunt Præposituram esse pri-
mam di-

nam dignitatem; nam *secundus* iuxta 19. dicit in Collegiatis Leodiensibus adesse duas dignitates, scilicet Decanatum & Præposituram, & primam dignitatem esse Præposituram. *Tertius* verò iuxta 21. pariter respondit in qualibet Collegiata Ecclesia adesse duas dignitates, Decanatum & Præposituram, primam verò dignitatem esse Præposituram, & habere sedem in digniori loco, quando ad chorum accedit, quamvis rarissimè soleant facere: & hæc probatio per testes conquassatur, quia duo destruunt dictum unius, & probant plenè contra inducentem, sicut pro eo etiam probationem impleverunt, *Rota decis. 594. n. 2. par. 3. divers. & decis. 747. n. 6. part. 2. recent.* quod idem fuit dictum in *Banoniens. portoni. 8. Martii. 1610. coram D. Patriarcha Pamphilio.* Nec vis facienda est in distinctione iurisdictionum, quod scilicet Præpositus non habeat iurisdictionem in spiritualibus, ut dicunt iidem testes, sed solum cognoscat causas laicorum delinquentium, quia iurisdictione non distinguit prioritatem dignitatum, sed locus nobilior, qui est prima sedes post Pontificalem, quam testes admittunt esse Præpositi, *gloss. in c. quam periculosum. in vers. primatus. 7. q. 1. Felin. in rubr. n. 8. de maior. & obed. Boer. de auct. magn. cons. 79. Cassin. in catalog. glor. mundi. par. 1. cons. 10. Tiraquell. de iur. primog. in prafat. n. 13.* Et similiter non relevat, quod Decanus habeat curam animarum, inferendo per eam ad primatiam dignitatem, quia ex dictis eorundem testium, cura non est apud Decanum in proprietate, sed quoad exercitium, dum eo mortuo, vel absente, Capitulum providet de vice-Decano; & idem est de iure, quod cura in Collegiatis sit penes Capitulum, *Put. decis. 290. lib. 1. Rota in recent. decis. 340. par. 2. Gonzalex ad reg. 8. gloss. 6. n. 71. & seq.* ut propterea non vacante proprietate curæ, non etiã ex hoc capite possit inferri ad viduationem Ecclesiæ.

V. Si verò hæc maioritas Decanalæ dignitatis fundatur de iure communi, hoc pariter non probatur, sed contrarium ex *decis. 4. vers. ego verò dicebam. de elect. in nov. & ibi Papa non asserens Præposituram esse principalem dignitatem, tribus concurrentibus. Primò*, quod sit electiva. *Secundò*, quod habeat administrationem temporalium. *Tertiò*, quod habeat prærogativam in sedendo. Quæ omnia concurrunt in præsentem ex dictis testium *Novilia.* & hæc attetã consuetudine, quæ in Germania viget, ut Præposituræ sint primæ dignitates in Collegiatis, in Francia verò Decanatus, de qua testatur Compilator decisionis, cui multum Domini detulerunt, cum esset auditor Rotæ insignis: & ulterius visa fuit sufficienter comprobati hæc consuetudo ex attestatione *Sixti IV. & V.* & aliorum in Concordatis experimentium hanc Ecclesiam S. Bartholomæi, & Præposituras esse primas dignitates, quæ attestationes referuntur etiam per *Chokier Leodien. in suis comment. ad reg. Cancell. reg. 3. n. 16.* Et dantur duæ electiones de hac

Idem consuetudo in Germania confirmat.

Qua hic
neceditur.

Præpositura, tanquam de prima dignitate in Collegiata S. Bartholomæi.
VI. Non obstat, quod eadem decisio 4. in nou. de elect. contrarium de iure determinet, quia semper obstat consuetudo allegata per Compilato- rem & supra ex aliis comprobata. Neque decisiones *Burgen. iuris Præsidentia*, primò coram D. Patriarcha *Pamphilio*, quæ est 533. n. 4. par. 2. recent. & deinde in eadem coram Domino meo *Merlino* 18. Iunii 1627. contrarium disponunt; quia prima dicit Decanatum esse dignitatem sub n. 4. quod non controvertitur, & sub n. 5. firmat, ubi non adest Archipresbyter, succedit in eius locum Decanus, & hoc admittitur, sed quando in eadem Ecclesia adest Præpositus & Decanus, & quæstio est de prioria, nihil dicit, prout nec secunda decisio hoc tangit. Et quæ deducuntur ex historia *Molani de Canonicis. cap. 4. & poemate Decani S. Pauli*, vel nõ sunt attendenda in hac quæstione de maioritate, vel si aliqua fides esset adhibenda, illa diminuitur & annihilatur ex testibus, & ex instrumentis electionum datis, attestazione Compilatoris, & generalitate qualitatis Præpositurarum Germaniæ, quæ sunt primæ dignitates in Collegiatis, ex supra deductis: ita ut assertio illorum conuassata remaneat ex contrariis allegatis, & penitus irrelevans, *Rota decis. 160. n. 12. par. 1. recent. & in Maioricensi sacristia 5. Novembris, 1603. coram Cardinale Pamphilio. Gratian. discept. 893. n. 26. & 98. n. 26.*

Et sufficit
publicatio
per unum
ex Scrutatoribus.

VII. Demum non obstat, quod si etiam admitteretur Decanatum non esse primam dignitatem, nec per consequens subiacere illius electionem formæ c. quia propter. nihilominus esset servanda forma præscripta in Compromisso, etiam si forma non fuisset de iure necessaria. *Innoc. in c. si cui. 23. & ibi Franc. post Archid. & Io. Andr. n. 2. de elect. in. 6.* propterea cum publicatio electionis facta non fuerit ab omnibus deputatis in Compromisso, sed tantum à Decano S. Pauli, dicebatur electionem corruiere. Quia decisio causæ respondit sufficere publicationem esse factam ab uno ex Scrutatoribus aut Directoribus in compromisso nominatis, cæteris præsentibus. c. sicut. 21. de elect. in 6. & quod magis est, Capitulo præsentibus & acquiescente; quæ acquiescentia succedit loco ratificationis

gestorum per Decanum S. Pauli, *Specul. in tit. de elect. §. 1. n. 20.* cum aliis in eadem decisio-

ne causæ allegatis. Et:

ita &c.

TERTIA

TERTIA.

Mercurii 14. Iunii 1628. coram R. P.
D. Pirovano.

N. I.

Etiò hæc causa fuit proposita, & Domini adhuc *Tertia de-*
responderunt standum esse in decisio, quia *ciſio, quæ*
primis ſta-
tur. *Ioannes*
Sauneur fundat intentionem suam super valida ele-
ctione Capituli, & Confirmatione Episcopi, ut in
primis decisionibus abundè fuit firmatum; *Novilia* autem tanquam præ-
tensus proviſus à sede Apostolica, & de eadem dignitate Decanatus tan-
quam de prima in Collegiata non iustificat narrativam suarum literarum;
quia tam de iure Decanalis dignitas non est prima, *c. quamvis. 9. de verbor.*
signif. Oldrad. conf. 281. n. 1. quàm de consuetudine generali Germaniæ, de
qua testatur Rota *decis. 4. de elect. in nov.* affirmando Præposituralè digni-
tatem esse primam in Ecclesiis Regionis prædictæ, cum qua concurrat al-
tera assertio, de qua in Bulla Concordatorum Leodiensium, in qua po-
nitur hæc S. Bartholomæi Præpositura, & dicitur Præposituras esse pri-
mas dignitates, & dantur duæ provisiones Apostolicæ de hac S. Bartho-
lomæi Ecclesia tanquam de prima dignitate: & his accedunt testes *Novi-*
lia consentientes esse primam dignitatem; ex quibus in primis decisioni-
bus excluderentur obiecta contra electionem *Sauneur*, quod scilicet non
fuisse servata forma *c. quia propter. de elect.* ex quo prædicta forma non
erat servanda in electione dignitatum, per quatum vacationem Ecclesiæ
non viduantur, prout non viduantur per obitum obtinentium inferio-
res dignitates, ut latè fuit firmatum in decisionibus causæ.

II. Neque relevant, quæ hodie replicata fuerunt, quod licet Præpo-
situs habeat primam sedem in Choro, & habeatur tanquam prima di-
gnitas ad effectum reservationis, attamen nihil commune habeat cum
Capitulo, aut ei præsit, ut idè nec Præsident, aut Prælatus, aut digni-
tas in ea dici possit, *Gemin. inc. 1. n. 7. vers. est ergò. de consuetud. in 6.*
Add. ad decis. 4. de prob. in nov. Selva de benef. part. 1. q. 2. n. 71. & seq.
Quia hæc distinctio, ultra quod ex allegatis non probatur, neque in pri-
mo, neque in secundo capite, caret etiam ratione, nam distinguere
effectus reservationis, & prioritatis, aliud non est, quàm admittere duo
capita in eodem Collegio & Ecclesia, quod monstruosum reputatur, & in

Fz

iure

iure damnatur, ut in *decis. s. de elect. in nov.* ponderatum. Valet quidem argumentum, non præsidet, ergò non est Prælati, aut principalis dignitas; sed alter obtinet principalem dignitatem, & primam sedem in choro, alter verò administrat & imperat, ergò est prima dignitas ista, quæ administrat, non bene consequuntur; quia possunt contingere ex privilegio aut præscriptione, absque læsione status principalis dignitatis in suo esse, quod sit caput & sponsus Ecclesiæ; & per hanc rationem cessant argumenta à iurisdictione Archidiaconi, & cura animarum, quæ illi annexa prætenduntur, quia si cessarent probationes istius qualitatis prioralis, bene deservunt tanquam signa ad distinguendum statum primæ dignitatis; sed admissio, quod plenè iste status sit probatus, prout verè probatur ex iam relatis, non est opus coniecturis aut signis circa ea, quæ clarè patèt, ut iustificentur in sua qualitate, *l. continuus ff. de verbor. oblig. l. cum de indebito. ff. de probat. surd. decis. 194. n. 20.*

*Et per e-
ius, non au-
tem Deca-
ni mortem
Ecclesia
viduatur.*

III. Minùs visum fuit obstare, quod hodie prætendatur probari Ecclesiam viduari per obitum Decani, ex duabus attestationibus Cleri Leodiensis, & ex tribus enunciativis emanatis in tribus electionibus Decanatus, ac iuramentis eorundem, & auctoritatibus eorum, qui de dignitate Decanorum scripserunt. Quia assertiones Cleri adversus assertionem Papæ in Bulla Concordatorum non præponderant, similiter & enunciativæ electionum cedere debent enunciativis Papæ, tanquam de Præpositura prima dignitate, quæ emanant in duabus provisionibus Apostolicis; & iuramenta Decanorum confunduntur cum iuramentis Præpositorum, quorum forma data fuit, postquam ex eodem contextu apparet, quod desensio in arduis spectet ad eundem Præpositum. Ac demum auctoritates & historiæ non relevant contra veritatem, nam eis tantum creditur, quantum auctoritate comprobata sunt *Dec. in c. cum causam. 13. n. 8. de probat. Paris. conf. 23. n. 152. lib. 1. Menoch. conf. 112. n. 70. lib. 2.* & cum auctoritate Papæ in Bullis Concordatorum, & à testibus eiusdem *Novilia* nuncupetur hæc Præpositura prima dignitas, satis improbantur, ut illis fides non adhibeatur. Et ita fuit resolutum. Hactenus Rota.

*Prædicta-
rum de-
cisionum
confirma-
tio.*

§. 7. Insuper præmissæ decisiones Rotales circa formam electionis *c. quia propter*, in dignitatibus maioribus, & principalibus in Ecclesiis Collegiatis necessariò observandam, confirmatæ fuere ab eadem Rota Romana *in una Leodiens. Abbatiæ. 19. Januarii 1633.* per insigni decisione ad favorem *q. Ioannis à Chokier* Vicarii in spiritualibus Generalis Leodiensis emanatâ, quam, ne prolixior sim, hîc omitto.

§. 8. Ser-

§.8. Servanda quoque est prædicta forma in electione Prælatorum quarumcumque Ecclesiarum Regularium, super quo omnem ambiguitatem sustulit sacra Tridentina Synodus, quæ d.c. quia propter. minimè derogavit, sed & sess. 25. cap. 6. de regular. statuit hisce verbis. *In electione superiorum quorumcumque, Abbatum temporalium, & aliorum officialium, ac Generalium, & Abbatissarum, atque aliarum Præpositarum, quò omnia rectè & sine ulla fraude fiant: imprimis sancta Synodus districtè precipit, omnes supradictos eligi debere per vota secreta: ita ut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Nec in posterum liceat Provinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscumque Titulares, ad effectum electionis faciendæ constituere, aut voces & suffragia absentium supplere. Si verò contra huius decreti constitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita sit, & is, qui ad hunc effectum se in Provinciale, Abbatem, aut Priorem creari permiserit, deinceps ad omnia officia in religione obtinenda inhabilis existat; facultatesq. super his concessæ eo ipso abrogatæ censeantur, & si in posterum aliæ concedantur, tanquam subreptitiæ habeantur. Videantur super his decisiones Rotales supra §. 4. & 5. citatæ.* Et hæc de forma in electionibus Ecclesiarum & dignitatum servanda attigisse sufficiat, iam ad alia progrediamur.

Et in quibuscumque Prælatoris regularibus.

§.9. Respondeo secundo, in vim prædictorum Concordatorum Pontificiæ dispositioni reservari nominatim collationem & provisionem maiorum dignitatum in Cathedralibus post Pontificalem, & principalium in Ecclesiis Collegiatis, in quocumque mense vacantium, ut patet ex tenore eorundem Concordatorum supra num. 5. ubi Papa concedit de cæteris dignitatibus, & beneficiis quibuscumque, tam sæcularibus, quàm regularibus in sex Ordinariorum mensibus infra designandis vacantibus, per eosdem Ordinarios posse disponi (maioribus dignitatibus post Pontificalem in Cathedralibus, & principalibus in Collegiatis Ecclesiis exceptis) quæ etiam per Regulam III. nunc IV. Cancellariæ Apostolicæ expressè sunt reservatæ, de quo vide Garciam de benef. part. 5. cap. 1. §. 5. num. 256. Chokier ad reg. 1. sub n. 23. casu 15. & ad reg. 3. n. 6. Layman Theolog. moral. lib. 4. tract. 2. cap. 11. num. 1. Barbof. de off. & potest. Episcopi. part. 3. alleg. 57. num. 24. & seq.

Insuper Concordatæ reservantur Papæ maiores dignitates in Cathedralibus, & principalibus in Ecclesiis Collegiatis in omni mense.

*Videlicet
Præposi-
turas.*

§. 10. Maiores porrò dignitates post Episcopalem in Cathedralibus, & principales in Ecclesiis Collegiatis communi omnium passim locorum per Germaniam usu censentur Præposituræ, *Chokier ad reg. 3. cancell. n. 20. Layman loco suprà cit. Rotæ decis. 4. in nov. de elect. & in decisionibus suprà hoc tit. & dub. post § 6. adductis.* Vbi tamen in Collegiatis nulla existeret Præpositura, Decanatus vicem principalioris dignitatis obtineret.

*Idq. fuit
per Rotam
Romanam
sæpè decla-
ratum &
decisum.*

§. 11. Quin pro omni ambiguitate circa hanc reservationem Pontificiam tollenda, id ipsum crebris Rotæ Romanæ decisionibus fuit definitum & confirmatum, uti videre est *part. 2. recent. decis. 580. & apud Branden. ad Concordat. quest. 12. notab. 3.*

*Leodienses
gaudent
peculiaribus
privilegiis
eligendi
Præpositos.*

§. 12. Verùm ab hac reservatione excipiuntur Leodienses, quos speciali Concordato, privilegio & prærogativa coonestavit *Sixtus V.* Pontifex Maximus anno salutis 1585. Pontificatus sui primo, dum præactas dignitates electivas, tam in Civitate, quàm tota Diocesi Leodiensi voluit non comprehendi sub hac, & quibuscumque Regulis reservatoriis, aut aliis in corpore juris non clausis; sed reliquit liberæ electioni inferiorum, dummodò tamen intra 30. dies à die vacationis computandos electio fiat, & confirmatio petatur à S. Sede infra sex menses à die electionis numerandos, alias ejusmodi electiones nullas declarat, suæq; & successorum suorum dispositioni reservat: nec eiusmodi electioni voluit præiudicium aliquod afferri per quascumque collationes, provisiones, commendas, vel qualvis alias in contrarium auctoritate Apostolicâ factas dispositiones, etiam cum speciali derogatione horum privilegiorum & Concordatorum, prout apparet ex dicta Constitutione extensè posita à *Chokier. ad reg. 3. cancell. sub num. 16.* Quam *Urbanus* Papa VIII. non solum confirmavit, sed insuper indulgit, nullas prædictarum Præpositurarum resignationes, simplices cessiones, vel etiam coadiutorias admittendas esse, nisi in favorem Canonicorum eiusdem Ecclesiæ Cathedralis Leodiensis, cuius privilegii Apostolici tenorem pro maiori notitia hinc inferere libuit.

VRBA-

URBANVS PAPA VIII.

Constitu-
tio Urbani
Papa 8. ad
favorem
Leodiens-
ium.

Ad perpetuam rei memoriam. Clerum Leo- Exordiū.
diensem, ob eius amplitudinem, & sinceram
erga sedem Apostolicam devotionem, pa-
terno affectu complectentes, de eius privile-
gijs non conservandis tantum, sed & am-
pliandis libentissime cogitamus.

Num. I. Exhibita siquidem Nobis nuper pro parte di- Reconsen-
lectorum filiorum Capituli & Canonorum Majoris Ec- tur indul-
clesiæ Leodiensis petitio continebat, quod aliàs sel recor- ta & pri-
vilegia à
variis
Pontifici-
bus Clero
Leodiensi
concessa
circa ele-
ctiones ad
Præpositu-
ras, vim
Concorda-
torum hab-
entia.

SIXTO Papæ V. Prædecessori Nostro pro parte Capitulo
rū dictæ Maioris, & Sæculariū ac Collegiatarū Ecclesiarū
Civitatis & Diœcesis Leodiensis, & quarundam particula-
riū personarū expositò, quod cum ipsa Capitula prætextu
literarum piæ memoriæ EVGENII Papæ IV. etiam Præ-
decessoris Nostri, quas vim Concordatorum inter ipsas
Ecclesias, & Sedem præactam habere prætendebant, ac
quibus inter alia caveri dicebatur expressè, electiones ad
dignitatem majorem post Pontificalem in Majori, &
principales in Collegiatis Ecclesijs huiusmodi electivas per
tempora à iure statuta expectari, illasq; approbari & con-
firmari, vel infirmari debere, prout iustitia & æquitas sua
deret, atque etiam prætextu literarum recol. mem. PII
II. & SIXTI IV. ac forsan aliorum Romanorum Pontifi-
cum etiam Prædecessorum Nostrorum, quibus inter alia
idem ipsis etiam de novo indultum & concessum diceba-
tur;

tur, quibus etiam literis præacti SIXTI IV. Prædecessoris antiqua consuetudo approbata prætendebatur, quod tam Majoris, quam etiam ferè omnium aliarum Ecclesiarum præactarum Civitatis & Diocesis huiusmodi major & principales dignitates præactæ, aliis quam Canonicis actu præbendis ipsius Ecclesiæ Majoris conferri aut commendari nequirent, quodq; ab iisdem dignitatibus omnes aliæ, præter certas in dictis prætensis Concordatis, indultis & privilegijs expressas reservationes, erant exclusæ, occurrentibusq; pro tempore vacationibus tam majoris, quam principalium dignitatum huiusmodi, personarum idonearum ad illas electiones ad se pertinere legitimè prætenderent; ac postea inter provisos de illis auctoritate Apostolicâ, & electos à præactis Capitulis ad easdem dignitates variæ sæpè lites & controversiæ orirentur, prout ortæ tunc erant, seu periculum erat, ne inter provisum à sede præacta de aliquibus ex dictis dignitatibus, & ad illas electos orirentur. Idem SIXTUS V. Prædecessor supplicationibus sibi pro parte dictorum Capitulorum desuper tunc porrectis inclinatus, per suas sub data Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quinto. Nonis Maii, Pontificatus sui anno primo expeditas literas, Concordata seu indulta, & Prædecessorum præactorum literas moderans & amplians, loco illorum in perpetuum iisdem Capitulis omnium tam Majoris, quam aliarum Ecclesiarum Civitatis & Diocesis præactarum, & eorum singularis, ut occurrentibus vacationibus Præpositurarum & Abbatiarum

batiarum sæcularium nuncupatarum earundem Ecclesia-
 rum, tam scilicet majoris post Pontificalem, quàm prin-
 cipalium dignitatum Collegiatarum Ecclesiarum huiusmo-
 di, nisi illæ pro tempore vacantes per reservationes in cor-
 pore juris clausas, aut ex personis inibi nominatim expres-
 sis, dispositioni Apostolicæ reservatæ forent, ad liberam
 electionem personarum idonearum ad dignitates huius-
 modi procedere liberè & licitè valerent, concessit & in-
 dultit, nec non quod electio ipsa intra triginta dies à die va-
 cationis huiusmodi computandos omninò fieri, & confir-
 matio intra sex menses à die electionis numerandos à Ro-
 mano Pontifice pro tempore existente, à quo confirmari,
 vel infirmari deberet, prout æquitas & ratio suaderet, pe-
 tenda esset, decrevit. Provisò tamen, quod sic confirmati
 Ordinarijs ipsis debita præstarent juramenta, obsequia &
 alia, ad quæ de jure, vel consuetudine tenerentur. Insuper ne
 ad Præposituram Majoris Ecclesiæ prædictæ, quæ inibi
 dignitas post Pontificalem major, vel ad *SS. Petri,*
Martini, Pauli, S. Crucis, SS. Joannis, Diony-
si, & Bartholomæi Civitatis Leodiensis, necnò *Tun-*
grensis, Huensis, Fossensis, Beatæ Mariæ Tra-
jectensis, Eyckensis, Visetensis, Amaniensis, Cina-
centis, Dionantensis, & Tudinensis locorum seu
 Oppidorum dictæ Diocesis, ac *Beatæ Mariæ*
Namurcensis Ecclesiarum Præposituras, seu Abbatias
 sæculares, quæ in Collegiatis Ecclesiis huiusmodi princi-
 pales

pales sunt dignitates, aliæ personæ, præterquam Canonici eiusdem Majoris Ecclesiæ actu præbendati, & personaliter in ea residentes: etiamsi dignitatem aliam in ipsa Majori, aut aliis Ecclesiis præactis obtinerent, eligi possent, aut deberent: & ne quis eorum plures, quàm unam ex Præposituris, seu Abbatijs sæcularibus, vel dignitatibus eiusmodi insimul retinere possit, perpetuò inhibuit & interdixit, discernens, aliasq; præactas in corpore juris clausas, & ratione personarum sic nominatim expressarum ab ipso SIXTO V. vel eius Prædecessoribus, vel successoribus pro tempore factas, & faciendas speciales & generales de vacantibus & vacaturis beneficijs Ecclesiasticis & dignitatibus huiusmodi reservationes, etiam per Cancellariæ Apostolicæ Regulas, vel alias quascumque Constitutiones, vel Ordinationes Apostolicas, etiam perpetuas vel temporales, etiamsi in eis dignitates electivæ nominatim & in specie reservatæ, ac gratiæ & indulta huiusmodi in specie expressa forent, ad dignitates præactas minimè extendi, sed quoties illæ emanarent, toties ipsa Capitula in suum pristinum jus restituta & reintegrata censi debere decrevit, & aliàs prout in dictis SIXTI V. Prædecessoris literis, quas vim contractus inter ipsum & Sedem præactam cum dictis Capitulis initi habere voluit, plenius continetur.

*Eorumq;
causa.*

II. Cùm autem sicut eadem petitio subjungebat, eadem Capitula in possessione seu quasi, juris eligendi ad maiorem post Pontificalem, & principales dignitates Ecclesiarum huiusmodi juxta formam dictarum literarum existant, certumq; sit, non parum ornamenti ipsis Ecclesiis accedere,

accedere, dum ad præactas dignitates personæ ex gremio Capituli dictæ Majoris Ecclesiæ, quæ inter insigniores Christiani Orbis Ecclesias meritò connumeratur, & in qua nullus, nisi Doctrinâ, aut generis nobilitate conspicuus admitti potest, assumuntur, maximeq; verendum sit, ne secus plerumque accidat, si liberum sit, aut permittatur dignitates ipsas obtinentibus, illas in sibi bene visarum personarum favorem resignare, aut si ad illas alii, quàm ex dicto gremio assumantur. Quare pro parte Capituli & Canonorum Majoris Ecclesiæ hujusmodi, & qui ab ipsis pro eorum juribus tuendis & defendendis ad Nos & sedem eandem missi sunt, dilectorum filiorum *Lamberti de Lamotte* Prodecani, & *Ernesti de Kerkem* ac *Zegheri à Groesbeeck* ejusdem Majoris Ecclesiæ Canonorum Nobis fuit humiliter Supplicatum, quatenus in præmissis opportunè providere, eosq; amplioribus favoribus & gratiis prosequi de benignitate Apostolica dignaremur.

III. Nos igitur earundem Ecclesiarum decori & ornamento consulere volentes, ipsiusq; Capituli & Canonorum dictæ Majoris Ecclesiæ singulares personas à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine quâvis occasione, vel causâ latis, si quibus quomodo libet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, dictasq; SIXTI V. Prædecessoris literas, illarumq; totos & integros tenores præsentibus pro plenè & sufficienter

*Forandè
indultorè
extensio
amplissimè.*

sufficienter expressis habentes, illasq; & in eis contentas
 quaecumque, salvâ tamen infrascriptâ ampliatione & ex-
 tensione, approbantes & confirmantes, omnesq; & singu-
 los tam juris, quàm facti, & quosvis alios defectus, si qui de-
 super quomodolibet intervenerint, in eisdem supplentes,
 easq; modo infrascripto, illis aliàs, & quoad reliqua omnia
 in suo robore permanens, ampliantes & extendentes, eis-
 dem Capitulo & Canonicis dictæ Majoris Ecclesiæ, ut de
 cætero Præpositura dignitas ibidem major post Pontifi-
 calem Majoris Ecclesiæ, & *SS. Petri, Martini,*
Pauli, S. Crucis, SS. Ioannis, Dionysij & Bar-
tholomæi Civitatis Leodiensis, nec non *Tungrensis,*
Huyensis, Fossensis, Beatæ Mariæ Traiecten-
sis, Eyckensis, Visetensis, Amaniensis, Cinacensis,
Dionantensis, & Tudimensis locorum seu Oppidorû
 dictæ Diocesis, & *Beatæ Mariæ Namur-*
ensis Collegiatarum Ecclesiarum Præposituræ, seu Ab-
 batiaæ sæculares, dignitates inibi principales in aliorû, præ-
 terquàm Canoniorum eiusdē Majoris Ecclesiæ actu præ-
 bendatorum, & personaliter in ea residentium favorem, &
 nisi etiam ad hoc Capitulorum huiusmodi ius seu privile-
 gium eligendi habentium, seu majoris partis eorum acce-
 dat assensus, etiam causâ permutationis vel concordia, etiã
 in Nostri, vel Romani Pontificis pro tempore existentis,
 vel cuiusvis alterius ad id facultatē habentis manibus, nunc
 & pro tempore illas obtinentibus resignari, seu iurium in
 illis, vel ad illas competentium cessiones fieri, vel in illarum

regimine & administratione, aliorum quàm Canonicoꝝ
dictæ Majoris Ecclesiæ actu præbendorum & personali-
ter residentium, ac de consensu prætracto facienda, etiam
Apostolicâ & quavis aliâ auctoritate admitti, aut alij in
Coadjutores perpetuos & irrevocabiles in regimine & ad-
ministratione dictarum dignitatum, illas nunc, & pro tem-
pore obtinentium, etiam de eorum consensu, & ad eorum
instantiâ deputari nequeant. Adveniente verò casu celsio-
nis simplicis, seu ex decreto Apostolico dimissionis in ma-
nibus Nostris, seu alterius Romani Pontificis pro tempore
existentis, de prætractis Præposituris seu Abbatijis sæculari-
bus, Canonicis dumtaxat dictæ Majoris Ecclesiæ, ac de Ca-
pituli, ad quod ad Præpositurâ, seu Abbatia sæcularê, de qua
cessione simplicê, seu etiâ ex decreto Apostolico dimissio-
nê pro tempore fieri contigerit, electio spectat, consensu, &
non aliâs, de illis provideri debeat, Apostolicâ auctoritate
tenore præsentium perpetuò concedimus & indulgemus, ac
quascumque Coadiutorum, etiam de consensu obtinen-
tium, vel motu proprio de cætero deputationes, etiam cû
futura successione, nec non resignationes, celsionesq; ac
dimissiones huiusmodi, illorumq; admissiones, & in illarû
consequentiâ, etiam ex prætextu, seu ex eo quod vacatio ex
resignatione seu dimissione in manibus Romani Pontificis
facta, & per eum admissa oriens sub reservatione in corpo-
re juris clausa comprehendatur, aut comprehensa, ac
propterea ab indulto dicti SIXTI V. Prædecessoris, quod
ad tales resignationes ac dimissiones, & vacationes ex eis
orientes, & quosvis dictarum dignitatum vacationum
modos,

modos, etiam ex quibus quævis generales reservationes in corpore juris clausæ ubicumque & quodcumque resulerent, auctoritate & tenore prædictis extendimus, excepta dici, videri, censi, aut interpretari possit, vel etiam debeat, ad quorumvis aliorumq; dictæ Maioris Ecclesiæ Canonicoꝝ actu præbendatorum & personaliter residentium favorem, & de consensu Capitulorum ad illas eligendi ius habentium huiusmodi, etiam per Nos & Sedem prædictam, etiam motu simili & de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam consistorialiter, ac cum præsentium derogatione, & cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatorijs & alijs efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq; , & alijs decretis de dignitatibus prædictis faciendas collationes, provisiones, commendas, commissiones, concessiones, aut quasvis alias dispositiones tanquam præter mentem, & intentionem Nostram, ac in præiudicium dictorum Capitulorum & præbendatorum, eorumq; iurium & privilegiorum factas, nullas & invalidas, nulliusq; roboris & momenti fore, nullumq; per eas cuiquam ius, aut etiam coloratum titulum possidendi tribui: præsentibus vero litteras de subreptionis vel obreptionis vitio, etiam ex eo quod interesse forsan habentes, seu habere prætendentes ad id vocati & auditi non fuerint, & causæ propter quas emanarint, iustificatæ & verificatæ non fuerint, notari non posse, minusq; sub quibusvis similibus vel dissimilibus gratiarum revocationibus, suspensionibus, aut alijs contrarijs dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis excipi,

perpe

perpetuoq; validas & efficaces existere, & quoties illas revocari, suspendi, aut contra eas aliquid disponi contigerit, toties in pristinum & validissimum, ac eum, in quo antea quomodolibet erant, statum restitutas, repositas, & plenariè reintegratas, seu de novo etiam sub quacumque posteriori data per dicta Capitula quancumque eligenda concessas esse & fore, sicq; ab omnibus censerî.

IV. Et ita per quoscunque Iudices Ordinarios vel delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de latere Legatos, & Nuncios iudicari & diffiniri debere, ac irritum & inane, quidquid secus super his à quoquam quâvis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, eisdem auctoritate & tenore decernimus. *Decretum irritans.*

V. Non obstantibus præmissis, & quatenus opus sit, similis memoriæ BENEDICTI Papæ XII. pariter Prædecessoris Nostri, quæ incipit *Ad regimen*, aliisq; Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, dictarumq; Ecclesiarum iuramento, confirmatione Apostolicâ, vel quâvis firmitate aliâ roboratis statutis, & consuetudinibus, usibus & naturis, privilegiis quoque, indultis & literis Apostolicis, illis, eorumq; Capitulis, Præsulibus & aliis Superioribus, & personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, etiam cum quibusvis clausulis & decretis in contrarium forsan quomodolibet concessis, approbatis & innovatis, quibus omnibus, etsi de illis, eorumq; totis tenoribus & formis specialis, specifica & individua, non autem *Clausula derogatoria.*

per

per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio ad hoc habenda foret, tenores hujusmodi pro plenè & sufficienter expressis habentes, hac vice duntaxat, illis aliàs in suo robore permanfuris, harum serie specialiter & expressè derogamus, cæterisq; contrariis quibuscunque.

Præservationis cuiuscumque præiudicij.

VI. Per præsentem autem non intendimus illis, ad quorum favorem Præposituræ, seu Abbatiaæ sæculares præactæ, vel earum aliqua resignata, vel Coadjutoria cum futura successione ad Præposituras & Abbatias sæculares præactas, vel earum aliquam seu aliquas Apostolicâ auctoritate jam concessæ reperiuntur, præjudicare, eisdemq; præsentem, quòminus resignationes jam admittæ, seu Coadjutoria jam concessæ suum debitum consequantur effectum, ullo modo in aliquo volumus non obstare.

Sanctio pœnalis.

VII. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam Nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, suppletionis, ampliacionis, extensionis, concessionis, indulti, decretorum & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo vigesimo sexto. Kalen, Aprilis, Pontificatus Nostri anno tertio.

A. Davius.

§.13. Quali etiam indulto Apostolico eligendi Præpositum gaudet Cathedralis Ecclesia Augustana, uti asserunt *Branden ad Concordat. quest. 12. & Layman. Theolog. moralis lib. 4. tract. 2. cap. 11. num. 1.* Idem concessum Ecclesie Augustane.

§.14. Respondeo tertio, cæteras etiam dignitates post majores in Cathedralibus, & principales in Ecclesiis Collegiatis supra nominatas, sed & quæcumque beneficia Ecclesiastica seu secularia seu regularia, in mensibus Ianuarii, Martii, Maij, Julij, Septembris, & Novembris vacantia, ejusdem Summi Pontificis collationi & provisioni esse reservata, sicut constat ex tenore dictorum Concordatorum supra n. 5. ibi, *De cæteris vero dignitatibus, & beneficiis quibuscumque secularibus & regularibus vacaturis &c.* ita tamen, ut si non apparuerit intra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficii computandos, quod Pontifex alicui providerit de beneficio in mensibus sibi reservatis vacante, tum Ordinarius, vel alius, ad quem illius dispositio pertinet, de illo liberè disponere possit; verùm hoc per aliam Constitutionem Gregorii XIII. Pontificis Maximi, adducendam infra hoc tit. dub. 11. §. 1. fuit sublatum, aut saltem modificatum, eatenus nimirum, ut illi, quibus deinceps gratiæ eiusmodi concedentur, earum concessionum fidem & testimonium intra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficii huiusmodi, vel dictis collatoribus significare, vel in ipso beneficii loco publicare quoquo modo teneantur, decernitq; omnes & quascumque dispositiones de dictis beneficiis ab eisdem collatoribus post significationem, seu publicationem huiusmodi pro tempore factas, nullas & invalidas; quia verò prædicta Constitutio emanavit inconsultâ Natione Germanicâ, ideò minùs observatur, uti notant *Wamesius in consil. canonic. tom. 1. consil. 255. num. 6. Chokier ad reg. 2. cancell. num. 16. Zypaus in consultat. canonic. lib. 3. de præben. consultat. 5.* Reservant etiam Papæ dignitates & beneficia in sex mensibus Apostolicis vacantia.

Gregorii
Papæ 13.
Constit. 41.
Bullarij
sem. 2.

§.15. Nec est, quod Capitula contendant ad se in quovis mense eiusmodi dignitatum inferiorum electivarum dispositionem pertinere; nam negari haud potest, quin cæteræ dignitates omnes, & beneficia etiam electiva, quocumque nomine vocentur, post maiores in Cathedralibus, & principales Siquidem eadem sub Concordatis cadere indubitatum est.

H

in

in Ecclesiis Collegiatis, comprehendantur sub alternativa Concordatorum reservatione, quod ex ipsis Concordatorum verbis clarè elicitur; siquidem cum in ijs paulò antè sub *num. 4.* facta sit mentio de dignitatibus & beneficiis electivis, quorum confirmatio à Papa peti debet, & postea *num. 5.* subjiciatur, *Deceteris verò dignitatibus, & beneficiis quibuscumque &c.* Papæ & Ordinatio in alternis mensibus reservatis, intelligendum est etiam de electivis, quia exceptio debet esse de regula, *gloss. in rubr. de reg. iuris in 6.* & accedit dictio *verò*, quæ est adverbialiva, & inducit repetitionem omnium qualitatum expressarum in præcedenti dispositione, *Bald. in l. omnes populi. num. 21. ff. de iust. & iur. præsertim cum eodem num. 5.* subdatur, quorum beneficiorum collatio, provisio, præsentatio, electio, seu quævis alia dispositio ad inferiores (cessantibus scilicet reservationibus) pertinebat, & quæ per eadem Concordata tum Papæ, tum Ordinario in alternis mensibus reservantur: ex quibus evidens est, quod hujusmodi dignitates, prout & beneficia quæcumque in sex mensibus Papæ ad eius dispositionem, in aliis verò sex vacantia ad Ordinarios electionem & provisionem spectent. Et ea de re extat insignis decisio Rotalis *in una Præpositura Paderbornen.* relata per *Branden ad Concord. German. post quest. 12. not. ab. 3. & per Chokier in comment. ad reg. 24. aliàs 25. cancell. num. 19. & seq.* quæ etiam confirmatur *decis. 580. par. 2. recent.*

*Adversus
Decanatus
& Schola-
stris in
mensibus
Apostolicis
vacantes
Papa sunt
reservata.*

§. 16. Vnde consequens est, quod Decanatus & Scholastris, & his similia, quocumque nomine nuncupentur, quæ in omnibus penè Ecclesiis sunt dignitates inferiores, seu beneficia, aut officia perpetua Ecclesiastica electiva, *Flamin. Paris. de resignat. lib. 2. quest. 1. num. 87. & 127.* extra Romanam Curiam in mensibus Apostolicis vacantia, esse Pontificis collationi affecta, ut colligitur ex antedictis Concordatorum verbis *num. 5.* Et ita decidit Rota in præcitatis decisionibus, quod Pontifex talia etiam beneficia inferiora electiva in mensibus suis vacantia conferre habeat. *Branden quest. 7. per tot. & Garcias de benef. part. 5. cap. 1. §. 1. num. 119 & §. 4. num. 255. ac §. 11. num. 364.* De quo certè nemo ambigere potest, nisi in luce meridiana,

diana caliget; quia cùm hujusmodi dignitates sint beneficia, vel officia perpetua Ecclesiastica electiva, seu administrationes veri beneficii rationem habentes, utpote quæ dantur in titulum, & conceduntur ad vitam titulati, *c. cùm accessissent. 8. de constit. extravag. ad Romani. §. Nos &c. de præben. Hoieda de benef. incompatib. part. 1. cap. 8. num. 3. Flamin. Paris. de resignat. lib. 2. quest. 1. num. 78. & seq. Gonzalez ad reg. 8. gloss. 5. §. 11. num. 2. de quo latiùs infra hoc tit. dub. 3. minime possunt excipi ab alterna Concordatorum quæcumque beneficia, seu officia etiam electiva, vel administrationes, quæ in titulum conceduntur, quæq; jure beneficiorum Ecclesiasticorum censentur, obtinentur & reguntur, *Clem. 2. quia contingit. §. ut autem. vers. nisi in illorum &c. de religios. domib. in alternis mensibus expressè reservantium, uti nec à Regula olim VIII. nunc IX. Cancellariæ Apostolicæ, Gonzalez loc. cit. num. 5. Garcias de benef. part. 5. d. cap. 1. §. 1. num. 119. & seq. Chokier ad reg. 8. gloss. 1. num. 24. & gloss. 9. num. 1. Rota apud Duran decis. 340. num. 6. & seq. part. 2.* Adeoq; in mensibus Sedi Apostolicæ reservatis vacantia ad Summi Pontificis collationem, uti & in mensibus Ordinariis ad Ordinariorum dispositionem spectent, cujus rei exemplum habuimus superioribus annis in Collegiata Tungrensi Diocesis Leodiensis; siquidem aliàs vacantibus ibidem Canonatu & Præbendâ cum Scholastria per mortem q. *Lamberti Gilkens* anno 1606. de mense Februarii extra Romanam Curiam defuncti, Præpositus ejusdem Ecclesiæ uti collator Ordinarius vigore Concordatorum Germaniæ de Canonatu & Præbenda quidem providit bon. mem. Reverendissimo D. Avunculo meo *Richardo Paulo Stravio*, postea Archidiacono majori Atrebatensi & Cameracensi, ac Sedis Apostolicæ in Belgicis ditionibus, Burgundiæq; Comitatu per annos novem inter-Nuntio, & dein Episcopo Dionysienfi & Suffraganeo Leodiensi: de Scholastria verò *Guilielmo Vossio*: unde desuper per q. *Quirinum Bilstain* Apostolicum in hisce coadjutorem ipsis lite motâ, & in Rota Romana introductâ, fuere utrique per gratiam motus proprii. *Pauli* Papæ V. dicta beneficia in vim eorundem Concordatorum adjudicata, non*

obstante dictâ coadjutoriâ, atque adversario perpetuum silentium impositum, uti videre est apud *Chokier ad reg. 8. gloss. II. sub num. 23.* & nos referemus *infra tit. 3. dub. 3. §. 13.*

Et sub indultis A. apostolicis cadunt.

§. 17. Quin & easdem dignitates, ac beneficia electiva cadere sub Indulto Apostolico Vniversitatibus studiorum generalium concessio rectè consuluit *Wamesius in consil. canonic. tom. 1. consil. 257. per tot.* ubi non minùs eleganter, quàm doctè hanc materiam discutit in puncto Thesaurariæ ad favorem nominati ab Vniversitate Lovaniensi.

Excipiuntur Leodienses.

§. 18. Cessat tamen apud Leodienses hæc reservatio, præfertim circa Decanatus, ad quos in quocumque etiam mente vacantes ex peculiari Indulto Pontificio facultatem habent personas idoneas eligendi, quod majoris cognitionis ergò hîc subijcio.

PIUS PAPA II.

Exordium.

D perpetuam rei memoriam. Cunctis orbis Ecclesiis disponente Domino Præsidentes, circa ipsarum ac dignitatum earundem statum salubriter dirigendum sollicitis studiis vigilamus, easq; sic cupimus utilis Nostræ provisionis ope dirigi, ut prosperis, auctore Domino, jugiter proficiant incrementis,

In ultimum Pii Papæ 2. concessum Clero Leodiensi eligendis Decanos in omnâ mensè.

Motivum hujus indulti.

Num. I. Cùm itaque, sicut accepimus, Decanis Majoris, & Collegiatarum Ecclesiarum Civitatis & Diocesis Leodiensis ut plurimum incumbat onus Capitulis Ecclesiarum ipsarum præsidendi, aut singula ad directionem Divini cultus spectantia disponendi, ac majoritatem, & præla-

prælationem quodammodo sapientiâ faciendi, ad quæ non omnes, quos fors obtulerit, sed quorum industria meritò comprobanda fuerit, assumendi sunt viri idonei, qui ea sciant debita cum decencia & gravitate, ac ipsarum Ecclesiarum venustate laudabiliter exercere.

II. Nos igitur habito Ecclesiarum ipsarum decentiæ & venustatis respectu, cupientesq; ut ad Decanatus ipsos, quoties illos pro tempore vacare contigerit, viri duntaxat assumantur idonei, sperantesq; quod personæ Ecclesiarum ipsarum, quæ illorum, cum quibus assidue conversantur, mores per quotidianam experientiam cognoverunt, id scient faciliè adimplere, Motu proprio, non ad alicujus Nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de Nostra mera liberalitate, auctoritate Apostolicâ, & ex certa scientia, tenore præsentium statuimus & ordinamus, ut ad Decanatus ipsos, quoties illos de cætero perpetuis futuris temporibus in quibuscumque etiam Apostolicis mensibus vacare contigerit, præterquam, si illi per modos reservationum in aliis Nostris literis sub præsentis data expeditis exceptos reservati non fuerint, per eos, ad quos jus eligendi personas ad eoldem Decanatus aliàs de jure, vel consuetudine, si cessarent Apostolicæ reservationes, spectare dignoscetur, quibusvis per Nos & successores Nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, aut Sedem Apostolicam de eisdem Decanatibus, etiam si dignitates in Collegiatis Ecclesiis principales fuerint, ac etiam ratione personarum illos obtinentium, vel aliàs pro tempore factis specialibus vel generalibus, præterquam præmissis re-

*Electio ad
Decana-
tus in quo-
cumque
mense va-
cantes con-
ceditur
Ordinariis
Leodiensibus.*

reservationibus, etiam cum irritantis interpositione decreti, nequaquam obstantibus, personæ idoneæ iuxta formam iuris communis eligi, electiꝫ ipsi, si Decanatus principalis dignitas fuerit, illiusꝫ fructus, redditus & proventus ad summam sex marcharum argenti secundum communem estimationem valorem annum ascendat, iuxta alias ordinationes Nostras à Nobis, si verò ad huiusmodi valorem non ascendat, aut si principalis dignitas non fuerit, ab illo ad quem de iure, vel consuetudine electionis spectat confirmatio, si maluerint, confirmari debeant.

Excipiuntur à quibusvis gratiis expectativis, & nominationum indultis,

III. Et insuper volumus, & auctoritate prædictâ decernimus, quod præfati Decanatus in quibuscumque mēsis bus vacaverint, sub gratiis expectativis, specialibus vel generalibus reservationibus, nominationibus, nominationi vel conferendi beneficia Ecclesiastica facultatibus, aut aliis ad vacantia, vel vacatura beneficia, etiam motu & scientia similibus quibusvis personis, sub quacumque verborum forma, & cum quibusvis derogatoriis clausulis per sedem Apostolicam, vel Legatos eius pro tempore concessis, aut concedendis literis minimè comprehendantur, nec illarum prætextu acceptari, aut de illis provideri valeat, sed ab illis sint, & omnino censeantur excepti.

Clausula derogatorie.

IV. Non obstantibus reservationibus & aliis præmissis, ac quibusvis etiam super eisdem reservationibus, aut aliàs per Nos vel dictam Sedem pro tempore factis, & editis Constitutionibus & Ordinationibus, seu Regulis, quas, nisi de præsentibus Nostris literis, & earum data, ac

Clero

Clerō Civitatis & Diœcesis prædictarum signanter mentionem expressam fecerint, nullum statuto, ordinationi, & decreto ac voluntati præmissis præiudicium generari posse volumus, cæterisq; contrariis quibuscumque.

V. Nos enim ex nunc irritum & inane decernimus, *Decretum irritans.* si secus super his à quoquam quâvis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

VI. Nulli ergò hominum liceat hanc paginam Nos *Sanctio pœnalis.* strorum statuti, Ordinationis, voluntatis & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quinquagesimo octavo, tertio decimo Kalend. Februarii, Pontificatus Nostri anno primo.

D. De Piscia.

§. 19. Quod sanè indultum supervacaneum foret, si Decanatus & aliæ dignitates inferiores non subiacerent Concordatis Germaniæ; hinc optimè addit *Simonetta de reservat. quest. 39. num. 2.* eos qui procedunt ad electiones non obstantibus reservationibus, esse in latissima culpa, & non sine dolo, dum rei ad alium pertinenti se immiscant, *l. cum quarebatur. II. C. unde vi.* *Vnde Ordinari de iis in mensibus Apostolicis disponere nequeunt.*

§. 20. Sed notare libeat, quod ab hac generali Concordatorum alternativa quæcumque beneficia in mensibus Pontificiis vacantia sedis Apostolicæ dispositioni reservante in tantum excipiuntur Leodienses, in quantum per speciale indultum Apostolicum à Pio Papa II. concessum anno 1458. & à Sixto IV. summo Pontifice confirmatū anno 1470. uti ostē- *Leodienses ex speciali privilegio conferunt in quocumque mensis beneficio.* *dant.*

non excedens duas argenti marchas.

dam *infra tit. 3. dub. 1. §. 14. 15. & 16.* gaudent facultate conferendi beneficia Civitatis & Diocesis Leodiensis in quocumque mense vacantia, quæ non excedunt duas argenti marchas, id est, duodecim ducatos de Camera; marchâ siquidem argenti puri iuxta *Gomezium ad reg. de valore exprim. quest. 9. VVamesium in consil. canonic. tom. 1. consil. 237. num. 20. Chokier ad preces primar. sect. 4. lit. R.* valente sex ducatos de Camera. Quo privilegio etiam gaudent Cameracenses, referente eodem *VVamesio in consil. canon. tom. 1. consil. 236. num. 1.*

In aliis autem sex mensibus vacantia reservant Ordinariis.

§. 21. *Respondeo quartò*, eadem quoque dignitates, dummodò non sint maiores post Pontificalem in Cathedralibus, & principales in Ecclesiis Collegiatis, quas *suprà hoc tit. & dub. §. 9.* Sedi Apostolicæ specialiter reservatas ostendimus, & quæcumque beneficia Ecclesiastica, electiva & collativa, in sex aliis, videlicet *Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, & Decembris* mensibus vacantia, Ordinariorum dispositioni, electioni, aut collationi esse reservata, sicuti clarè loquuntur dicta Concordata *suprà num. 5.* Et sic, ne Ordinarii quererentur, Pontifex æquâ lance annum inter se, & eosdem dividit, ipsis sex, sibi autem aliis sex mensibus reservatis, ut nimirum Ecclesiasticorum, & Ecclesiarum quæ sunt per orbem, maior sit communicatio, & coniunctio cum Ecclesia Romana matre sua, dum non solùm in spiritualibus, quæ sæpè parùm curantur, sed etiam in temporalibus, & proventibus Ecclesiasticis ab ea dependent. Quò enim in pluribus ab ea dependent, & ad eam confugere debent, eò magis reverentur, amant, & in iis, quæ ad fidem, mores, & sacra ministeria pertinent, se illi submittunt; quod si in nullo ab ea dependerent, facilè unio Ecclesiæ per schismata dissolveretur, prout non incitè respondit *Lessius de iust. & iure lib. 2. cap. 34. dubit. 10. num. 48.* Meritò ergò menses anni partitus est inter se, & Ordinarios.

Sive per obitum vacantem sive de iure, licet congrarium sit prebabilium.

§. 22. *Respondeo quintò*, verisimile esse, quod alternativa per Concordata concessa non solùm habeat locum in beneficiis vacantibus per obitum, sed etiam per affecutionem secundi incompatibilis, per renunciationem, privationem, matrimonium

monium contractum, & ingressum religionis; ad modum alternatiuæ Regulæ VIII. nunc IX. Cancellariæ Apostolicæ, cum non videatur esse illius ab hac discrepantia, Zerola in *praxi Episcop. par. 2. verb. Alternatiua. §. 1* ubi scribit, quod si vacet beneficium per affectationem secundi incompatibilis in mense Papæ, quod valeat alternativa, & non possit Episcopus conferre; ideò Episcopus, qui vult privare aliquem beneficio, sit cautus, ut faciat cadere privationem in mense suo, ad hoc, ut possit de illo disponere, ita Zerola *loc. cit.* quem sequitur *simonetta de reservat. quest. 99. num. 9 & seq. usque ad fin. Chokier in comment. ad reg. 8. cancell. num. 23. & gloss. 7. ad eandem reg. num. 2.* tamen iuxta eundem Chokier, qui satis ambigüè in hac materia de Concordatorum alternativa loquitur, verosimilius est, quod beneficia ipso iure vacantia, de quibus latè tractat dictus Chokier *cit. gloss. 7. ad reg. 8. num. 12. 13. & seq. & Barbosa de off. & potest. Episc. alleg. 57. num. 199. & seq.* sic sint affecta, seu reservata Papæ, ut etiam si vacent in mense Ordinario, non possit Ordinarius in Germania vigore Concordatorum ea conferre, sed solus Papa. Ideoq; beneficia hæreticorum etiam in mensibus Ordinariorum vacant soli Papæ, prout & beneficia vacantia ob non publicam tam intra tempus constitutum Resignationem, vel committam Simoniam; utpote sedi Apostolicæ reservata per Constitutiones Pij IV. & V. ac Gregorii XIII. Summorû Pontificum ea de re editas, de quibus vide *Branden ad Concordat. quest. 10. Gonzalez ad reg. 8. Cancell. gloss. 51. num. 101. casu 24. & num. 102. casu 25. Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 5. art. 1. num. 5. Chokier loco præcit. à num. 20.*

Pij Papæ
4. Constit.
85. & Pij
Papæ 5.
Constit. 29.
& 85. nec
non Grego-
rij Papæ
13. Constit.
66. & 85.
Bullarij
30m. 2.

§. 23. Item & beneficia vacantia per promotionem ad Episcopatum Papa expressè sibi reservavit, tam per Constitutionem *Ad regimen. Concordatis Germaniæ incorporatam, sicuti ex iis de liquet supra. sub n. 3. uti sequitur, Rursus Monasteria, Prioratus, dignitates, personatus, Decanatus &c. etiamsi ad illa persone consueverint, seu debuerint per electionem, seu quemvis alium modum assumi, quæ promoti per Nos, seu auctoritate Nostrâ ad Patriarchalium, Archiepiscopaliû & Episcopaliû Ecclesiarum, nec non monasterios*

Beneficia
per promo-
tionem ad
Episcopa-
tum va-
cantia
summo
Pontifici
sunt reser-
vata.

naſteriorum regimina obtinebant tempore promotionum de iſſis fa-
ctarum, nunc quocumque modo vacantia, aut impoſterum vacatura
&c. ordinationi, diſpoſitioni Noſtræ &c. reſervamus. quàm per
Regulam XXVI. Cancellariæ Apoſtolice. Quibus conformi-
ter deciderit Rota apud Branden ad Concord. quaſt. 12. notab. 3. &
Chokier ad reg. 24. alias 25. Cancell. num. 19. que decifio, ut in-
quit idem Chokier ibid. num. 24. notanda eſt pro Capitulis
Germaniæ, quæ plerumque eligunt Præpoſitum, vel Decanum
in Episcopum, & ab eo recipiunt renunciationem Præpoſi-
tæ, vel Decanatus, & eligunt alium Præpoſitum vel, Decanum.
Nam talis electio eſt nulla, & Decanatus, aut Præpoſitura ma-
net Pontifici reſervata, & poſſeſſio electi eſt vitioſa, Aegid.
decif. 498. cùm intra tempus electionis & confirmationis con-
firmandus reſignare minimè poſſit, tum ex ſupradicta Regula
XXVI. Cancellariæ, tum Conſtitutione Ad Regimen. Bran-
den ad Concord. quaſt. 7. num. 2. & 3. ac quaſt. 9. num. 1. & ſeq.
Chokier loc. præcit. & ad reg. 8. gloſſ. 11. num. 30.

Non tamè
beneficia
Episcoporum
titularium seu
ſuffraganeorum.

§. 24. Nota tamen hanc reſervationē nō procedere in Episco-
patibus titularibus in partibus infideliū existentibus, quales cō-
ferri ſolent aliorū Episcoporum in Pontificalibus vices-gerenti-
bus ſuffraganeis dictis; quia per illos non amittuntur alia be-
neficia, cùm non poſſint aſſequi poſſeſſionem ipſorum, nec per
illos ſtet, quò minus aſſequantur. Achill. de Graſſ. decif. 2. de elect.
num. 1. Granut. ad Simonett. quaſt. 27. de reſervat. num. 7. Na-
varr. lib. 1. conſil. 14. num. 3. de elect. Flamin. Pariſ. de reſignat. lib.
3. quaſt. 1. num. 9. & 89. & quaſt. 6. num. 49. Piaſec. in praxi Epi-
ſcop. proæm. num. 24. Leſſius de iuſt. & iure lib. 2. cap. 34. dubit. 27.
num. 139. Garcias de benef. par. 11. cap. 6. num. 24. Barboſa de off. &
potest. Epifc. par. 3. alleg. 57. num. 74. Layman Theol. moral. lib. 4.
trac. 2. cap. 8. ſub num. 4.

DVBIVM